

Sekcija gradbincev

PRIROČNIK ZA GRADBENE IZVAJALCE
za pripravo gradnje, gradnjo in predajo objekta

Aleksandra Velkovrh

KAZALO

UVOD	3
1. IZVAJALEC	5
2. ODGOVORNOSTI IN OBVEZNOSTI INVESTITORJA	8
3. VRSTE OBJEKTOV	11
4. PRIDOBIVANJE GRADBENEGA DOVOLJENJA	18
5. POGOJI ZA ZAČETEK GRADNJE	25
6. GRADBENA POGODBA	26
7. ZAVAROVANJE	32
8. NADZOR NAD GRADNJO OBJEKTA	34
9. POGOJI ZA ZAČETEK GRADNJE	36
10. OBVEZNOSTI IZVAJALCA	37
11. ZAKOLIČENJE OBJEKTA	38
12. UREDITEV GRADBIŠČA	39
13. OSNOVNE OBVEZNOSTI IZVAJALCA Z VIDIKA VARSTVA PRI DELU	42
14. DOKUMENTACIJA NA GRADBIŠČU	44
15. ZAGOTAVLJANJE SPROTNE KONTROLE GRADBENIH KONSTRUKCIJ	47
16. GRADBENI IZDELKI	48
17. RAVNANJE Z GRADBENIMI ODPADKI IN Z MATERIALI IZKOPOV	50
19. POSTOPEK TEHNIČNEGA PREGLEDA,	56
20. JAVNA NAROČILA	60
21. SEZNAM DOKUMENTOV, KI JIH MORA IMETI IZVAJALEC NA GRADBIŠČU	64

UVOD

Ta priročnik je namenjen vsem, ki vam je bližja »kela« kot pa brskanje po zakonih. Napisan je bil z namenom gradbenim izvajalcem olajšati pregled nad potrebnimi postopki in področji, ki jih morajo poznati. Ker so razpršeni na različnih področjih, je sedaj veliko informacij zbrano na enem mestu. Pregledna zbirka omogoča hiter in enostaven dostop do osnovnih informacij z več področij zakonodaje, ki urejajo graditev.

Priročnik je torej namenjen vsem gradbenim izvajalcem. Lahko pa s svojim pregledom, ponudi osnovne informacije tudi investitorju, projektantu ali nadzorniku.

Gradbeni izvajalci so vsi, ki izvajajo gradbena, obrtniška in inštalacijska dela pri gradnji. Za gradnjo se šteje novogradnja, rekonstrukcija ali odstranjevanje celega objekta ali dela objekta. V nadaljevanju bo za vsa dela uporabljen enotni izraz »gradnja«. Vsi izvajalci morajo poleg strokovnega izvajanja svojega dela poznati in izpolnjevati splošna pravila pri gradnji objektov.

V tem priročniku so po časovnem zaporedju, kot ga zahteva sama priprava in izvajanje del na gradbišču in predaja objekta, prikazane vse obveznosti izvajalcev s področja gradbene zakonodaje. Priročnik predstavlja le pregledno strnjeno zakonodajo, pripravljeno za enostavno uporabo predvsem gradbenemu izvajalcu, lahko pa tudi drugim. Pregledno, vendar brez podrobnosti so obdelane tudi vsebine s področja gradbene pogodbe, varstva pri delu, gradbenih materialov, gradbenih odpadkov in javnih naročil.

Na mestih, kjer obstajajo uporabne internetne strani, so za lažjo uporabo napisane internetne povezave na obrazce in z zakonodajo. Vsa gradbena zakonodaja in tehnični predpisi so dostopni na spleti strani ministrstva za okolje in prostor: http://www.mop.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/ in Agencije Republike Slovenije za okolje: <http://www.arso.gov.si/podro~cja/>. Enako je na tem spletnem naslovu dostopna tudi okoljska zakonodaja (ravnanje z odpadki, presoja vplivov na okolje...).

Zakonodaja s področje varstva pri delu je dostopna na spletni strani Inšpektorata Republike Slovenije za delo: <http://www.id.gov.si/>.

Področje dajanja gradbenih proizvodov v promet ureja ministrstvo za gospodarstvo: <http://www.mg.gov.si/index.php?id=8113>.

Področje javnih naročil je v času nastajanja tega priročnika doživelo celovite zakonodajne spremembe; veljavni predpisi so dostopni na strani ministrstva za finance: <http://www.gov.si/mf/slov/javnar/predpisi.htm>.

V priročniku se sklicujem na naslednje zakone in podzakonske akte:

- Zakon o graditvi objektov (UL RS, št. 130/04-uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZGO-1),
- Pravilniku o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (UL RS, št. 114/03, v nadaljevanju Pravilnik o vrstah objektov),
- Pravilnik o obliki lokacijske informacije ter o načinu njene izdaje (UL RS, št. 35/04),
- Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti (UL RS, št. 2/02, 11/05 Odl. US: U-I-212-03-14).
- Obligacijski zakonik (UL RS, št. 83/01, 32/04 in 28/06) http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO1263.html,
- Posebne gradbene uzance (UL SFRJ, št. 18/1977),
- Pravilnik o projektni in tehnični dokumentaciji (Uradni list RS, št. 66/04 in 54/05),
- Pravilnik o geodetskem načrtu (UL RS, št. 40/04),
- Pravilnik o načinu označitve in organizaciji ureditve gradbišča, o vsebini in načinu vodenja dnevnika o izvajanju del (UL RS, št. 66/04),

- Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (UL RS, št. 83/05),
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS, št. 56/99 in 64/01),
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na delovnih mestih (UL RS, št. 89/99 in 39/05),
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu (UL RS, št. 93/05),
- Zakon o gradbenih proizvodih (UL RS, št. 52/00)
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO1660.html,
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04),
- Pravilnik o ravnanju z odpadki (UL RS št. 84/98, 45/00, 20/01 in 13/03),
- Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (UL RS, št. 3/03, 50/04 in 62/04),
- Pravilnik o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (UL RS, št. 3/03 in 44/03),
- Uredba o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 60/06),
- Pravilnik o predelavi in odstranjevanju odpadkov v premičnih napravah (UL RS, št. 54/03)
- Operativni program ravnanja z gradbenimi odpadki za obdobje od leta 2004 do vključno 2008 (RS, MOP),
- Pravilnik o obliki in vsebini dokazila o zanesljivosti objekta (UL RS, št. 91/03),
- Zakon o javnih naročilih (UL RS, št. 36/04) **http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO4077.html**

1. IZVAJALEC

Objekt sme graditi, rekonstruirati ali odstranjevati pravna ali fizična oseba, ki ima kot gospodarska družba ali zadruga **dejavnost gradbeništva vpisano v sodni register** oziroma ima kot samostojni podjetnik posameznik takšno dejavnost **priglaseno pri pristojni davčni upravi (s. p.)**. Za izvajanje del v gradbeništvu poleg navedene registracije ni potrebnih pridobiti posebnih dovoljenj.

Izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki kot gospodarsko dejavnost opravlja storitve pri izvajanju pripravljalnih del na gradbišču, izvajanju gradbenih del, montažah in vgrajevanju strojnih in električnih inštalacij ter izvajanju zaključnih gradbenih del (npr. slikopleskarstvo, parketarstvo, keramičarstvo).

Izvajalec mora imeti na zakonit način zagotovljeno:

- sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje pogoje za odgovornega vodjo del, kadar izvaja vsa dela na gradbišču,
- sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje pogoje za odgovornega vodjo posameznih del, kadar izvaja posamezna dela na gradbišču.

IZKLJUČEVANJA

- nadzornik nikoli ne sme biti izvajalec,
- projektant in nadzornik sta lahko ista oseba,
- investitor, projektant in izvajalec so lahko iste osebe.

1.1. ODGOVORNI VODJA DEL, ODGOVORNI VODJA GRADBIŠČA IN ODGOVORNI VODJA POSAMEZNIH DEL

Izvajalec, ki prevzame celotno gradnjo, mora imenovati **odgovornega vodjo del**. Izvajalec, ki prevzame le določena dela, pa mora imenovati **odgovornega vodjo takšnih posameznih del**.

Če pri gradnji na enem gradbišču sodeluje več izvajalcev, mora investitor izmed odgovornih vodij del, ki so jih določili ti izvajalci, **imenovati odgovornega vodjo gradbišča**.

1.1.1. POGOJI ZA ODGOVORNEGA VODJO DEL

Odgovorni vodja del izvajalcu odgovarja za skladnost vseh del z gradbenim dovoljenjem, gradbenimi predpisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih.

Pogoji za vodenje so: opravljen strokovni izpit, ustreza izobrazba in zadostne delovne izkušnje.

Odgovorni vodja del mora imeti gradbeno izobrazbo oziroma tehnično, kot je arhitekturna, strojna, elektro in podobno. Glede na stopnjo izobrazbe mora imeti ustrezne delovne izkušnje na enakem področju dela, kot opravlja vodenje del, npr. za gradnjo cest, mora imeti ustrezne delovne izkušnje s cestogradnje. Za pridobljene delovne izkušnje se šteje doba po pridobljeni stopnji izobrazbe.

Dolžina potrebnih delovnih izkušenj je odvisna tudi od zahtevnosti objekta. Objekte delimo na zahtevne, manj zahtevne in enostavne (podrobneje so naštet v poglavju 3. VRSTE OBJEKTOV).

Izpolnjevati mora naslednje pogoje:

Opravljen mora imeti strokovni izpit za odgovorno vodenje del pri pristojni poklicni zbornici (IZS ali ZAPS) in

glede na stopnjo izobrazbe in vrsto objekta je predpisana naslednja delovna doba :

- univerzitetna izobrazba gradbene ali podobne tehnične stroke,
- 5 let delovnih izkušenj in vpis v imenik zbornice za zahtevne objekte,
- 3 leta delovnih izkušenj,

ali

- Visoka strokovna izobrazba gradbene ali podobne tehnične stroke,
- 7 let delovnih izkušenj in vpis v imenik zbornice za zahtevne objekte,
- 5 let delovnih izkušenj,

ali

- višja strokovna izobrazba gradbene ali podobno tehnične stroke,
- 10 let delovnih izkušenj in vpis v imenik zbornice za zahtevne objekte,
- 7 let delovnih izkušenj,

V prehodnih določbah Zakona o graditvi objektov so izjeme od zgoraj naštetih pogojev:

1. oseba z izobrazbo tehnika

- ki je dne 9. 11. 1996 izpolnjevala pogoje za strokovno vodstvo na podlagi določb Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 34/86),
- je opravila strokovni izpit pred 9.11. 1996,
- je imela dne 9. 11. 1996 20 let delovnih izkušenj,

izpolnjuje pogoje za odgovornega vodja del ali odgovornega nadzornika za zahtevne objekte,

2. oseba z višjo univerzitetno izobrazbo,

- ki je dne 9. 11. 1996 izpolnjevala pogoje za strokovno vodstvo pri gradnjah objektov občanov in civilnih pravnih oseb po določbah zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 34/86),
- imela opravljen strokovni izpit,
- ter 5 let delovnih izkušenj pri gradnjah,

izpolnjuje pogoje za odgovornega vodja del ali odgovornega nadzornika za manj zahtevne in enostavne objekte,

3. ne glede na izobrazbo oseba, ki je bila 1. 1. 2003 vpisana v imenik pooblaščenih inženirjev,

- in ima opravljen strokovni izpit v skladu s sedanjimi predpisi,

izpolnjuje pogoje za odgovornega vodjo del in odgovornega nadzornika nad vsemi vrstami gradenj.

Če samostojni podjetniki posamezniki ali ustanovitelji gospodarske družbe oziroma zadruga sami ne izpolnjujejo s tem zakonom predpisanih pogojev za odgovornega vodjo del, mora imeti takšna pravna oziroma fizična oseba takrat, ko izvaja gradnjo, s pogodbo o zaposlitvi, s pogodbo o delu v skladu z obligacijskimi razmerji, preko kooperacije ali na drug zakonit način zagotovljeno sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje na podlagi tega zakona predpisane pogoje za odgovornega vodjo del.

1.1.2 POGOJI ZA ODGOVORNEGA VODJO GRADBIŠČA

Kadar na enem gradbišču izvaja gradnjo **več izvajalcev**, mora investitor izmed odgovornih vodij del izbrati odgovornega vodjo gradbišča. Vodja odgovarja za usklajevanje dela vseh odgovornih vodij del in odgovornih vodij posameznih del.

Izpolnjevati mora enake pogoje kot odgovorni vodja del.

1.1.3. POGOJI ZA ODGOVORNEGA VODJO POSAMEZNIH DEL

Odgovorni vodja posameznih del izvajalcu odgovarja, da posamezna dela potekajo v skladu z gradbenim dovoljenjem, gradbenimi predpisi in predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih.

Pogoji za odgovorno vodenje posameznih del so enaki, kot so opisani pri odgovornem vodju del. To so: opravljen strokovni izpit, ustrežna izobrazba in zadostne delovne izkušnje. Za vodenje posameznih del so predpisane krajše delovne izkušnje, kajti potreben je manjši obseg poznavanja strokovnega področja. Posameznik lahko vodi več posameznih del, pogoj so le potrebne izkušnje.

Izpolnjevati mora naslednje pogoje:

- 1 Opravljen mora imeti strokovni izpit za odgovorno vodenje del pri pristojni poklicni zbornici (IZS ali ZAPS).

in

- 2 glede na stopnjo izobrazbe in vrsto objekta je predpisana naslednja delovna doba :

- za višjo strokovno izobrazbo gradbene ali podobno tehnične stroke,
- 2 leti delovnih izkušenj,

ali

- za tehnično izobrazbo gradbene ali tehnične stroke,
- 3 leta delovnih izkušenj ,

ali

- delovodski izpit (opravljen pri Gospodarski zbornici Slovenije na podlagi Pravilnika o delovodskih in poslovodskih izpitih (Uradni list RS, št. 15/99) ali mojstrski izpit (opravljen pri Obrtni zbornici Slovenije na podlagi Pravilnika o mojstrskih izpitih (Uradni list RS, št. 101/04) s področja izvajanja del pri gradnjah,
- 5 let delovnih izkušenj.

Če samostojni podjetniki posamezniki ali ustanovitelji gospodarske družbe oziroma zadruga sami ne izpolnjujejo pogojev iz prejšnjega odstavka, izpolnjujejo pa pogoje za odgovorno vodenje posameznih del oziroma imajo zagotovljeno sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje s tem zakonom predpisane pogoje za odgovorno vodenje posameznih del, lahko izvajajo samo tista posamezna dela pri gradnjah, za katerih vodenje so usposobljeni sami oziroma je usposobljen takšen posameznik.

2. ODGOVORNOSTI IN OBVEZNOSTI INVESTITORJA

Investitor kot fizična ali pravna oseba naroči graditev objekta izvajalcu. Kadar sam izpolnjuje pogoje za izvajalca (poglavje 1), lahko objekt gradi sam.

Zakon o graditvi objektov predpisuje temeljno odgovornost za gradnjo investitorju. Investitorjeve dolžnosti so zakonsko predpisane, kar z drugimi besedami pomeni, da jih lahko izvajalec pričakuje od investitorja:

Investitor:

- poskrbi za vse vloge (pridobitev lokacijske informacije, projektnih pogojev, soglasij, gradbeno dovoljenje), naročila (projektno dokumentacijo, gradnjo, načrt organizacije gradbišča, varnostni načrt), prijave (začetek del);
- v okviru svojih pravic in dolžnosti zagotavlja, da bo objekt zanesljiv, skladen s prostorskimi akti, evidentiran in da bo zagotovljen dostop funkcionalno oviranim osebam;
- mora organizirati izbiro strokovno najprimernejše rešitve na javnem natečaju, če tako določa prostorski akt ali drug predpis. Javni natečaj je lahko obvezen za ureditev javne površine, večstanovanjske ali nestanovanjske stavbe, premostitveni objekt ceste ali železnice, in sicer v primerih, če bi se bistveno spremenil izgled naselja ali krajine;

Javni natečaj je obvezen, kadar je investitor država ali lokalna skupnost in skupna vrednost vseh izvedenih del presega določene vrednosti (43. člen ZGO-1);

Javni natečaj organizira investitor v sodelovanju s poklicno zbornico - Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS). Postopek izvedbe natečaja določa Pravilnik o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov (Uradni list RS, št. 108/04).

Natečaji so objavljeni na spletnem naslovu: <http://www.arhiforum.si/>;

- naroči izdelavo projektne dokumentacije osebi, ki izpolnjuje pogoje za projektanta (28. člen ZGO-1).

Projektant je pravna ali fizična oseba, ki ima:

- registrirano dejavnost projektiranja;
- zagotovljeno sodelovanje posameznikov, ki izpolnjujejo pogoje za odgovornega projektanta;
- licenco arhitekturnega in krajinsko-arhitekturnega projektiranja, če gre za arhitekturno, krajinsko projektiranje.;

Pogoji za **odgovornega projektanta** so:

- ustrezna izobrazba;
- projektantske izkušnje za vrsto objekta;
- vpis v evidenčno knjigo poklicne Inženirske zbornice Slovenije ali Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije.

Seznam podjetij:

<http://www.izs.si/zbirke/podjetja/searchform> in <http://www.arhiforum.si/>

Imenik odgovornih projektantov, revidentov, odgovornih vodij del in odgovornih nadzornikov IZS: <http://www.izs.si/index.php?id=13>

Imenik arhitektov: <http://www.arhiforum.si/>

- poskrbi za revizijo projektne dokumentacije. Revizija je obvezna za projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, PGD, za projektno dokumentacijo, izdelano v tujini, in za projektno dokumentacijo, določeno s posebnimi predpisi. Revident (podjetje) za posamezni načrt imenuje odgovornega revidenta. Odgovorni revident mora izpolnjevati pogoje za odgovornega projektanta in mora imeti opravljen dopolnilni strokovni izpit za revidiranje. Seznam revidentov je na spletnem naslovu: <http://www.izs.si/index.php?id=13>

- imenuje odgovornega vodjo projekta. Projektant (podjetje) za vsak načrt (arhitektura, statika, instalacije, tehnologija...) imenuje odgovornega projektanta. Investitor izmed odgovornih projektantov imenuje odgovornega vodjo projekta. Odgovorni vodja projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD) jamči, da je celoten projekt kakovostno obdelan in da so rešitve v posameznih načrtih medsebojno usklajene. Poleg navedene medsebojne usklajenosti projektov odgovorni vodja projekta za izvedbo (PZI) jamči, da so načrti PZI skladni z načrti PGD;
- zagotovi gradbeni nadzor. Gradbeni nadzor mora investitor zagotoviti pred začetkom izvajanja pripravljanih del. Gradbeni nadzor lahko v imenu investitorja opravlja pravna ali fizična oseba. Investitor mora o opravljanju nadzora skleniti pisno pogodbo. Pogoji za nadzornika so enaki kot za projektanta ali izvajalca. Gradbeni nadzor ni potreben pri gradnji enostavnih objektov;
- naročiti mora gradnjo osebi, ki izpolnjuje pogoje za izvajalca. Gradnja je naročena s sklenitvijo pisne gradbene pogodbe;
- Kadar na gradbišču sodeluje več izvajalcev, investitor izmed odgovornih vodij del, ki jih določijo izvajalci, imenuje odgovornega vodja gradbišča (2. odstavek 76. člena. ZGO-1);
- Vsak novozgrajen objekt ali rekonstruiran objekt v javni rabi ter večstanovanjski objekt z več kot desetimi stanovanji mora funkcionalno oviranim osebam zagotavljati dostop, vstop in uporabo. Investitor je v okviru svojih pravic in dolžnosti dolžan zagotoviti neoviran dostop, vstop in uporabo invalidom (17. člen ZGO-1), kar pomeni, da mora vse potrebno naročiti projektantu in izvajalcu del;
- odgovarja za neposredno škodo, ki nastane tretjim osebam, v okviru svojih pravic in dolžnosti. (32. člen ZGO-1). Za škodo solidarno odgovarjajo tudi projektant, izvajalec del, nadzornik in revident. Tretje osebe so osebe na gradbišču ali zunaj gradbišča;
- Izvede prijavo začetka del za izvajanje gradbenih del in za vzdrževanje in čiščenje objekta. Ko je predvideno trajanje dela daljše od 30 delovnih dni in na gradbišču hkrati dela več kot 20 delavcev, ali je predvideni obseg dela 500 človek-dni ali več, mora investitor ali nadzornik sestaviti prijavo gradbišča in jo poslati inšpekciji za delo najpozneje 15 dni pred začetkom del (82. člen ZGO-1 in na podlagi določb Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih). Prijavo je potrebno namestiti na gradbišču na vidno mesto in jo mora investitor v primeru sprememb ažurirati.

Obrazec prijave je na spletni strani Inšpektorata Republike Slovenije za delo:

http://www.id.gov.si/si/obrazci/prijava_gradbisca/.

- Investitor (delodajalec) mora prijaviti začetek aktivnosti, pri katerih bodo delavci pri delu izpostavljeni azbestu. Pred začetkom rušitvenih ali vzdrževalnih del mora zbrati vse možne informacije, tudi z vzorčenjem, da se določijo materiali, ki domnevno vsebujejo azbest. V nasprotnem primeru morajo prisotnost azbesta predvidevati in skladno s tem tudi ravnati.

Ker sodijo dela z azbestom med dela s povečano nevarnostjo, jih je treba 15 dni pred začetkom dela prijaviti Inšpektoratu Republike Slovenije za delo skladno s 26. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu in 6. členom Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu. Delodajalec mora v prijavi, ki je na spletnem naslovu: <http://www.id.gov.si/si/obrazci/>:

- poskrbeti za načrt organizacije gradbišča in za izdelavo varnostnega načrta in ustrezno ureditev gradbišča (2. odstavek 82. člena ZGO-1);
- kadar je predvideno, da bo dela na gradbišču izvajalo dva ali več izvajalcev, podizvajalcev ali kooperantov, investitor ali nadzornik imenuje oziroma sklene pogodbo o delu enega ali več koordinatorjev za varnost in zdravje pri delu, posebej v fazi priprave projekta (sodeluje pri izdelavi projekta za izvedbo, projekta za razpis, planira, kako se bo objekt vzdrževal, in izdelava varnostni načrt) in posebej v fazi izvajanja del).

Spisek oseb, ki izpolnjujejo pogoje in so opravili preizkus znanja za koordinatorja v fazi priprave projekta ali tudi za koordinatorja v fazi izvajanja del, je objavljen na spletni strani:

http://www.id.gov.si/si/varnost_in_zdravje_pri_delu/gradbenistvo/koordinatorji/;

- kadar ni potreben varnostni načrt (za enodružinsko hišo do 350 m² brez nevarnih del), mora investitor

zagotoviti izjavo o varnosti z oceno tveganja in pisna navodila za varno delo (23. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu);

- skupaj z izvajalcem del poskrbi za predpisano označitev gradbišča s tablo (3. odstavek 82. člena ZGO-1);
- priskrbi načrt ravnanja z odpadki, ki je sestavni del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja;
- pred začetkom gradbenih del zadolži izvajalca za redno oddajo odpadkov zbiralcu ali predelovalcu odpadkov v primeru, ko količine presegajo predpisane količine iz Pravilnika o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih. (glej poglavje 11);
- vloži zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja, ko je objekt zgrajen v skladu z gradbenim dovoljenjem in je izdelan projekt izvedenih del (PID) (89. člen ZGO-1);
- zagotovi strokovno nadzorstvo nad poskusnim obratovanjem (2. odstavek 98. člena ZGO-1);
- o dnevu tehničnega pregleda obvesti vse udeležence pri gradnji in zagotovi njihovo udeležbo na njem. Udeležence obvesti pisno s priporočeno pošiljko najmanj 8 dni pred dnevom tehničnega pregleda;
- lastnik objekta oziroma njegov pravni naslednik mora do odstranitve objekta hraniti: projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), projekt izvedenih del (PID), projekt za vzdrževanje in obratovanje (POV) in projekt za vpis v uradne evidence (PVE). Kadar je s posebnimi predpisi tako določeno, se mora dokumentacija hraniti trajno. Kadar je objekt v etažni lastnini, vse zgoraj naštetje projekte hrani upravljavec objekta;
- etažni lastniki pa so dolžni hraniti sestavine etažnega načrta, ki se nanaša na njihovo etažno lastnino.

3. VRSTE OBJEKTOV

Objekti se glede na zahtevnost projektiranja, gradnje in vzdrževanja razvrščajo v tri skupine. Od vrste zahtevnosti objekta je odvisna predpisana izkušnost na konkretnem delovnem področju za odgovorne projektante, odgovorne vodje projekta, odgovorne vodje del, odgovorne nadzornike in revizorje. Enako je od vrste objekta odvisen tudi obseg projektne dokumentacije. Revizija projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja je potrebna le za zahtevne objekte.

Razvrstitev objektov je določena v Pravilniku o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/03, v nadaljevanju Pravilnik o vrstah objektov). Predstavljen je le kratek povzetek vrst objektov.

3.1. ZAHTEVNI OBJEKTI

- Stavbe, katerih prostornina prostorov presega 5.000 m³ in so višje od 10 m, merjeno od terena do kapi,
- gradbeni inženirski objekti, katerih nosilni razponi presegajo 8 m ali pa njihova višina presega 18 m, merjeno od terena do vrha nosilne konstrukcije,
- objekti, namenjeni hrambi in ravnanju z radioaktivnimi in nevarnimi snovmi,
- sevalni objekti,
- objekti za razstreliva,
- objekti za kemikalije,
- rafinerije,
- objekti z globokim temeljenjem,
- podzemski objekti, ki imajo stropno konstrukcijo 10 ali več metrov pod zemljo,
- prednapete konstrukcije nad 12 m,
- pregrade nad 10 m višine,
- mostovi z razdaljo med opornikoma 8 m,
- predori za javni promet,
- javne železniške proge,
- avtoceste, hitre, glavne in regionalne ceste,
- luke,
- javna letališča in navigacijska infrastruktura,
- žičnice za prevoz oseb,
- vodni zbiralniki nad 100.000 m³ in vodovodi za oskrbo nad 100.000 prebivalcev,
- večji energetske objekti, prenosni elektroenergetski vodi, večje vetrne elektrarne,
- kanali za odpadne vode premera nad 1 m in nad 100.000 populacijskih enot, večje čistilne naprave,
- odlagališča odpadkov tlorisne površine nad 100 ha, odlagališča nevarnih odpadkov, sežigalnice,
- večji plinovodi in naftovodi.

3.2. MANJ ZAHTEVNI OBJEKTI

Manj zahteven objekt je vsak objekt, ki ni uvrščen med zahtevne ali enostavne objekte.

3.3. ENOSTAVNI OBJEKTI

Razdelitev enostavnih objektov:

3.3.1. POMOŽNI OBJEKTI

- objekti za lastne potrebe,
- ograje,
- pomožni infrastrukturni objekti,
- pomožni kmetijsko gospodarski objekti.

3.3.2. ZAČASNI OBJEKTI

So objekti, ki služijo naslednjim namenom:

- sezonski turistični ponudbi,
- prireditvam,
- skladiščenju.

3.3.3. VADBENI OBJEKTI

- za šport in rekreacijo na prostem,
- za obrambne vaje, zaščito, reševanje in pomoč.

3.3.4. SPOMINSKA OBELEŽJA

3.3.5. URBANA OPREMA

Podrobnejši seznam enostavnih objektov:

3.3.1. POMOŽNI OBJEKTI - OBJEKTI ZA LASTNE POTREBE

- bazen, površine do 30 m², globine do 1,5 m,
- drvarnica za trda goriva, pritlična, do 15 m² tlorisa,
- garaža, do 30 m² tlorisa,
- lopa za shranjevanje orodja, vrtno opreme, do 15 m²,
- nadstrešek pred vhodom v objekt, gostinski vrt, nadstrešek za avtomobile, do 30 m²,
- steklenjak za gojenje rastlin ali kot zimski vrt, do 30 m²,
- rezervoar za plin ali nafto, do 5 m³, grajen v skladu s predpisi
- uta, do 15 m²,
- zajetje, vrtina ali vodnjak, globine do 30 m,
- zbiralnik za kapnico, do 30 m³,
- nepretočna greznica, nepropustna, 50 m³, ali pretočna greznica, pri enostanovanjskem objektu,
- pretočna greznica z anaerobno predelavo z odvodnjavanjem v gnojnično jamo, 20 m², v skladu s standardom.

Pogoji, da se objekt šteje za pomožni, so:

- objekt ne sme biti namenjen opravljanju poslovne dejavnosti,
- streha je hkrati strop, kar pomeni, da ne sme biti plošče nad nadstropjem,
- višina objekta od terena do kapi je do 3 m,
- razpon nosilnih elementov je največ 3 m, pri večjih razponih morajo biti elementi montažni, dani v promet kot gradbeni izdelki,
- odmiki 1,5 m od najbolj oddaljenega dela kapu do parcelne meje,
- velikost, način gradnje, raba,
- soglasje v varovalnem pasu ali območju,
- gradnja v skladu z izvedenim prostorskim aktom,
- da objekt stoji na zemljišču gradbene parcele,
- pri večstanovanjski stavbi po 1 objekt na stanovanje,
- da je objekt priključen na obstoječe priključke,
- do 30 % prostih zunanjih površin.

3.3.1. POMOŽNI OBJEKTI - OGRAJE

- medsoseska, višine do 1,8 m,
- varovalna ograja nestanovanjskih objektov in površin, zidana do 2,2 m, žična do 4,5 m,
- igriščna, zidana do 2,2 m, žična do 4,5 m,
- oporni zid, škarpa, višine do 1,2 m premostitve naravnega terena,
- ograja za pašo živine ali električni pastir, višine do 1,2 m.

Za ograjo se ne šteje:

- živa meja,
- ograditev gozda, njive, kmetijskega zemljišča za zaščito zelenja, živali, objektov kulturne dediščine, raziskovanj, višine do 2,2 m.

Pogoji, da se objekt šteje za ograjo, so:

- odmik 0,5 m ali v skladu z izvedbenim prostorskim aktom,
- soglasje upravljavca ceste,
- na kmetijskem ali gozdnem območju ustrezno soglasje kmetijske ali gozdarske službe.

3.3.1. POMOŽNI OBJEKTI - POMOŽNI INFRASTRUKTURNI OBJEKTI

- pomožni cestni objekti,
- pomožni železniški objekti,
- pomožni letališki objekti,
- pomožni pristaniški objekti,
- pomožni žičniški objekti,
- pomožni energetski objekt,
- pomožni telekomunikacijski objekti,
- pomožni komunalni objekti,
- pomožni objekti na mejnih prehodih,
- pomožni objekti v vojašnicah.

Pogoj:

- če objektov ne gradi pristojni izvajalec, mora gradnjo nadzorovati predstavnik teh službe.

3.3.1. POMOŽNI OBJEKTI - POMOŽNI KMETIJSKO-GOZDARSKI OBJEKTI

- čebelnjak, pritličen, do 20 m²,
- gnojišče, vodotesno, z odvajanjem v gnojnično jamo brez odvoda, do 60 m²,
- kašča, do 20 m², razpon do 3 m, višina do 3 m,
- zbiralnik gnojnice ali gnojevke, do 150 m³,
- kozolec, enojni, dolžine do 30 m, dvojni 60 m² tlorisne površine, višina od terena do kapi do 4 m,
- kmečka lopa, do 30 m² tlorisa,
- rastlinjak, do 200 m² tlorisa, višina od terena do kapi do 3,5 m,
- ribnik, vodno zajetje, do 30 m² tlorisa betonskega korita, do 100 m² tlorisa kotanje,
- vrtina ali vodnjak, globine do 30 m, za namakanje zemljišč, potrebno je vodno soglasje,
- silos, skedenj do 120 m² tlorisa,
- krmišče, molzišče, hlevski izpust.

Pogoji, da se objekt šteje za pomožni, so:

- višina objekta od terena do kapi je do 3 m,
- razpon nosilnih elementov je največ 3 m, pri večjih razponih morajo biti elementi montažni, dani v promet kot gradbeni proizvodi,
- odmiki 1,5 m od najbolj oddaljenega dela kapi do parcelne meje,
- velikost, način gradnje, raba,
- soglasje v varovalnem pasu ali območju,
- v skladu z izvedenim prostorskim aktu,
- na zemljišču gradbene parcele,
- pri večstanovanjski stavbi po 1 objekt na stanovanje
- priključeni na obstoječe priključke,
- do 30 % prostih zunanjih površin,
- znotraj grajenega območja kmetije z 20-metrskim pasom ter mnenje kmetijske svetovalne službe
- na gozdnem področju ter mnenje gozdarske službe.

Na kmetijskih zemljiščih so lahko zagrajene samo prometnice:

- gozdna cesta, iz naravnega materiala, dolžine do 2 km, širina do 3,5 m,
- gozdna učna pot,
- poljska pot, dolžine do 1 km, širina do 2,5 m,
- grajena gozdna vlaka, dolžine do 1 km,
- stalna gozdna žičnica, dolžine do 1 km.

3.3.2. ZAČASNI OBJEKTI, NAMENJENI TURISTIČNI PONUDBI

- sezonski gostinski vrt, do 50 m² tlorisa,
- pokrit razstavni prostor, napihljiv šotor, do 500 m², višine do 6 m, večji mora imeti certifikat,
- gostinski kiosk ali tipski zabojnik, do 20 m² tlorisa, višine do 3 m,
- kamp, do 0,5 ha tlorisa.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, začasni:

- višina objekta od terena do kapi je do 3 m,
- razpon nosilnih elementov je največ 3 m, pri večjih razponih morajo biti elementi montažni, dani v promet kot gradbeni izdelki,
- samo ob javnih površinah ali neposredno ob njih,
- lahko so priključeni samo na obstoječe priključke.

3.3.2. ZAČASNI OBJEKTI, NAMENJENI PRIREDITVAM

- oder z nadstreškom, do 30 m² tlorisa, višine do 4 m,
- pokrit prireditveni prostor, do 500 m² tlorisa,

- sanitarije, (večje morajo imeti certifikat),
- cirkus,
- tribuna za gledalce, do 1000 m² tlorisa,
- prodajni ali reklamni kiosk, zabojnik, do 20 m² tlorisa.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, začasni:

- stoji lahko samo na obstoječem utrjenem terenu z urejenim odvodnjavanjem odpadnih vod,
- priključen je lahko samo na obstoječe priključke.

3.3.2. ZAČASNI OBJEKTI, NAMENJENI SKLADIŠČENJU

- šotor do 500 m² tlorisa, večji mora imeti certifikat,
- tipski zabojnik za skladiščenje, do 20 m² tlorisa, višina do 3 m; če je zabojnikov več, skupna površina do 500 m².

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, začasni:

- objekt ne sme biti namenjen skladiščenju nevarnih snovi,
- postavljeni so lahko samo znotraj gradbene parcele,
- lahko so priključeni samo na obstoječe priključke.

3.3.3. VADBENI OBJEKTI, NAMENJENI ŠPORTU IN REKREACIJI

- igrišča, površina v skladu z normativom,
- kolesarska steza širine do 1,2 m,
- planinska pot širine do 1 m,
- pomol dolžine do 10 m, širine do 1,2 m,
- smučišče z nizkimi montažnimi vlečnicami dolžine do 200 m,
- sprehajalna pot širine do 1,2 m,
- športno strelišče, do 3 ha,
- trim steza širine do 1 m,
- travnato vzletišče, do 5 ha.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, vadbeni:

- grajeni samo iz naravnih materialov,
- ne sme se spreminjati naravnih značilnosti okolja,
- če je potrebno gradbeno dovoljenje za drug objekt, je potrebno tudi za tega,
- lahko so priključeni samo na obstoječe priključke.

3.3.3. VADBENI OBJEKTI ZA OBRAMBO, ZAŠČITO IN REŠEVANJE

- plezalni drog višine do 7,5 m,
- pokrit vadbeni prostor,
- vadbeni bunker,
- vadbišče na prostem,
- zaslon,
- vojaško strelišče.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, vadbeni:

- ne sme se spreminjati naravnih značilnosti okolja,
- če je potrebno gradbeno dovoljenje za drug objekt, je potrebno tudi za tega,
- lahko so priključeni samo na obstoječe priključke.

3.3.4. SPOMINSKA OBELEŽJA

- kip, spomenik, višine do 5 m, do 20 m² tlorisa,
- spominska kapelica, višine do 4 m, do 10 m² tlorisa,
- spominska plošča, višine do 4 m, do 5 m² tlorisa.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, spominsko obeležje:

- na javni površini ne sme ovirati splošne rabe,
- odmiki 1,5 m ali v skladu z izvedbenim prostorskim aktom.

3.3.5. URBANA OPREMA

- nadkrita čakalnica, do 15 m² tlorisa,
- javna kolesarnica z nadstreškom, do 15 m² tlorisa,
- javna telefonska govorilnica,
- objekt za oglaševanje, oglaševalne površine do 12 m² oziroma do 18 m² v urbanem okolju,
- transparent čez cesto, dimenzije 8 x 1 m,
- skulptura, do 100 m² tlorisa, višine do 4m,
- večnamenski kiosk, do 30 m², višine do 4m,
- montažna sanitarna enota, do 20m² tlorisa, višine do 4 m,
- vodnjak, do 100 m² tlorisa,
- otroško igrišče, do 500 m² tlorisa, urejenega kot javna površina.

Pogoji, da se objekt šteje za enostavni, vključno z urbano opremo:

- na javni površini ne sme ovirati splošne rabe,
- odmiki 0,5 m ali v skladu z izvedbenim prostorskim aktom,
- lahko so priključeni samo na obstoječe priključke,
- če je sosednje zemljišče javna cesta, je potrebno soglasje upravljavca.

4. PRIDOBIVANJE GRADBENEGA DOVOLJENJA

4.1. GRADBENO DOVOLJENJE

Gradbeno dovoljenje je odločba, s katero upravni organ (pristojna upravna enota ali ministrstvo za okolje in prostor) ugotovi, da bo objekt:

- skladen z izvedbenim prostorskim aktom,
- izpolnjeval bistvene zahteve (mehansko odpornost in stabilnost, varnost pred požarom, higiensko in zdravstveno zaščito in zaščito okolice, varnost pri uporabi, zaščito pred hrupom),
- zagotavljal, da ne bodo prizadete pravice tretjih oseb in javna korist.

Uredba o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov in določitvi objektov državnega pomena (UL RS, št. 33/03 in 78/05) določa stavbe in objekte, za katere izdaja gradbeno dovoljenje Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska c. 48, Ljubljana.

Enotna klasifikacija vrst objektov je na spletnem naslovu: <http://www.stat.si/klasje/klasje.asp>.

4.1.1. GRADBENO DOVOLJENJE JE POTREBNO ZA:

- novogradnjo,
- dozidavo, nadzidavo, bistveno spremenjen zunanji izgled objekta,
- nadomestno gradnjo; (znotraj gradbene parcele se zgradi nov objekt, kadar se obstoječi objekt ne odstrani pred začetkom novogradnje, je v gradbenem dovoljenju določen rok za odstranitev obstoječega objekta),
- rekonstrukcijo; sprememba tehničnih značilnosti, konstrukcijskih elementov in zmogljivosti,
- odstranitev objekta; objekt se poruši, razgradi in vzpostavi se prejšnje stanje,
- spremembo namembnosti; ne predstavlja gradnje in se ne spreminja zunanji videz, zaradi spremenjene namembnosti se poveča vpliv objekta na okolico.

Nenapisana praksa je, da sprememba objekta ne predstavlja spremembe namembnosti, kadar ostane namembnost znotraj podrazreda v skladu z določbami Uredbe o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti (UL RS, št. 2/02, 11/05 Odl. US: U-I-212-03-14).

- za cel objekt ali del, ki predstavlja celoto in se da samostojno uporabljati,
- Investitor mora vložiti zahtevek za spremembo gradbenega dovoljenja, kadar se v osnovnem dovoljenju spremenijo zdravstveni pogoji, vpliv na okolje, varnost objekta ali spremenijo predpisane bistvene zahteve ali se spremeni investitorstvo.

4.2. LOKACIJSKA INFORMACIJA

V času nastajanja tega priročnika se spreminja prostorska zakonodaja. Zakon o urejanju prostora bo nadomestil nov Zakon o prostorskem načrtovanju, ki ukinja lokacijsko informacijo za graditev enostavnih projektov!

Sledila bo sprememba na tem področju!

Sedaj veljavna zakonska ureditev je sledeča:

Glede na namen lokacijske informacije so naslednje lokacijske informacije:

- za določitev namena gradnje, za projektiranje,
- za izvajanje del, za gradnjo enostavnih objektov,
- za določitev gradbene parcele k obstoječim objektom,
- za nakup oziroma prodajo zemljišča.

Pravilnik o obliki lokacijske informacije ter o načinu njene izdaje.

4.2.1. GRADNJA SE LAHKO ZAČNE SAMO NA PODLAGI PRIDOBLJENE LOKACIJSKE INFORMACIJE

Gradbeno dovoljenje ni potrebno, če investitor pridobi ustrezno lokacijsko informacijo za:

- gradnjo enostavnih objektov (glej 3.3 ENOSTAVNI OBJEKTI),
- spremembo rabe, ki mora biti skladna s prostorskim izvedbenim aktom. S spremembo rabe se ne spremenijo velikost, zunanji izgled objekta in se ne povečajo vplivi na okolico. Nenapisana praksa je, da je sprememba rabe objekta, kadar ostane namembnost znotraj podrazreda po določbah Uredbe o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti
- izvajanje investicijsko vzdrževalnih del na kulturno varovanih objektih.

4.3. DELA, KI SE LAHKO ZAČNEJO BREZ DOVOLJENJ IN LOKACIJSKE INFORMACIJE

- dela za lastne potrebe:
 - inštalacijska dela,
 - obrtniška dela,
 - ograditev propadajočega objekta;
- dela v zvezi z urejanjem javnih površin,
- dela v javno korist (29. člen pravilnika),
- dela v zvezi s splošno rabo naravnih dobrin,
- dela za enostavni objekt, ki ga izvajalec gospodarske javne službe postavlja na javno infrastrukturo,
- zaključna dela v novih poslovnih prostorih z uporabnim dovoljenjem,
- redna in investicijska vzdrževalna dela.

4.4. POSTOPEK PRIDOBIVANJA GRADBENEGA DOVOLJENJA

4.4.1. POSTOPEK NA PODROČJU UREJANJA S PROSTORSKIM REDOM

- pridobitev lokacijske informacije za projektiranje
- geodetski posnetek obstoječega stanja terena (tudi infrastrukture)
- idejni projekt, idejna zasnova
- pridobivanje projektnih pogojev soglasodajalcev
- projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
- pridobivanje soglasij soglasodajalcev
- revidiranje (kadar je predpisano)

4.4.2. POSTOPEK NA PODROČJU UREJANJA Z LOKACIJSKIM NAČRTOM

- pridobitev lokacijske informacije za projektiranje
- PGD in revidiranje

4.4.3. ZAHTEVA ZA IZDAJO GRADBENEGA DOVOLJENJA

- Zahtevo za izdajo vloži investitor, ki je lahko fizična, pravna oseba, njegov zakoniti zastopnik, pooblaščenec ali skupni predstavnik.
- Naslov za obrazec vloge za gradbeno dovoljenje: <http://e-uprava.gov.si/storitve/pridobiVlogo.esju?id=404>.

4.4.4. VSEBINA VLOGE

- splošni podatki - investitor
- podatki o parcelni številki in katastrski občini
- dokazilo o pravici graditi (lahko pridobi organ)
- vrsta objekta
- namembnost objekta
- objekti državnega pomena:
 - prostorski red ali objekt vplivi na okolje: če investitor zahteva določitev smernic za PGD, priloži lokacijsko informacijo in idejni projekt;
 - številka gradbenega dovoljenja pri rekonstrukciji za objekt, zgrajen po letu 1967
- najmanj 2 izvoda projekta PGD
- druge listine, če tako določa zakon
- plačilo upravne takse

4.4.5. VRSTE POSTOPKOV

- **SKRAJŠNI UGOTOVITVENI POSTOPEK:**
 - na območjih urejanja z državnim ali občinskim lokacijskim načrtom
 - za manj zahtevne objekte pod pogoji, določenimi v 61. členu ZGO-1
 - rekonstrukcija stanovanjske stavbe ali sprememba namembnosti s pridobljenim soglasjem solastnikov
- **POSEBNI UGOTOVITVENI POSTOPEK:**
 - na območjih s prostorskim redom
 - stranski udeleženci:
 - lastniki zemljišč ali imetniki pravic v vplivnem območju objekta, predvidene ceste ali infrastrukture
 - če tako določa zakon.

4.4.6. POTEK UGOTOVITVENEGA POSTOPKA

- vabilo na obravnavo
- ustna obravnavo
- zahtevi za priznanje statusa stranke priložiti dokaz
- stranka, ki nasprotuje, mora predložiti dokaz
- stranka, ki se strinja, lahko poda notarsko overjeno pisno izjavo
- organ preveri:
 - ali je PGD skladen s izvedenim prostorskim aktom,
 - ali projektant izpolnjuje pogoje,
 - ali so pridobljena vsa soglasja na podlagi 206. člena ZGO-1,
 - ali ima PGD vse sestavine v skladu z ZGO-1 in Pravilnikom o projektni in tehnični dokumentaciji,
 - ali je bila opravljena revizija (za zahtevne objekte in tuje projekte),
 - dokazilo o plačanih dajatvah in prispevkih,
 - ali ima pravico graditi.

4.4.7. SESTAVINE GRADBENEGA DOVOLJENJA

- sestavine odločbe na podlagi zakona o splošnem upravnem postopku (glava, izrek, obrazložitev, pravni pouk)
- podatki o zemljišču
- podatki o lokaciji
- podatki o vrsti objekta
- projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja PGD
- rok odstranitve nadomeščenega objekta.

4.4.8. STRANKE V POSTOPKU IN VROČANJE GRADBENEGA DOVOLJENJA

- Na področju urejanja z državnim ali občinskim lokacijskim načrtom:
 - investitor
- Na območju urejanja s prostorskim redom:
 - lastniki nepremičnin ali imetniki služnosti v vplivnem območju objekta,
 - lastniki nepremičnin ali imetniki služnosti na zemljiščih, kjer je predvidena infrastruktura,
 - če tako določa zakon.

Gradbeno dovoljenje se vroča **strankam v postopku** s priporočeno pošiljko. Povratnica je pomembna zaradi roka vložitve morebitne pritožbe. Ostalim udeležencem (soglasodajalcem, upravnemu organu za prostorske zadeve, gradbeni inšpekciji) se gradbeno dovoljenje pošlje v vednost z navadno pošiljko, ker nimajo možnosti pritožbe,

4.5. POSEBNE VRSTE GRADBENIH DOVOLJENJ

4.5.1 DOVOLJENJE ZA RUŠITEV

- načrt odstranjevalnih del
- ukrepi za preprečevanje emisij prahu in drugih nevarnih snovi
- ravnanje z gradbenimi odpadki

4.5.2. REKONSTRUKCIJA

- gradbeno dovoljenje od leta 1967 naprej
- ukrepi za preprečevanje emisij prahu in drugih nevarnih snovi
- ravnanje z gradbenimi odpadki
- ustrezna nosilnost temeljnih tal
- da so že vgrajeni gradbeni izdelki, ki bodo ohranjeni, uporabni
- da je objekt primeren za rekonstrukcijo
- posnetek obstoječega stanja/PID

4.5.3. NADOMESTNA GRADNJA

- znotraj gradbene parcele
- da se bistveno ne spremeni namembnost, zunanost, velikost in vplivi na okolje glede na dosedanji objekt
- posnetek obstoječega stanja/PID
- datum odstranitve objekta

4.5.4. SPREMEMBA NAMEMBNOSTI

- spremenjen vpliv objekta na okolico
- posnetek obstoječega stanja/projekt izvedenih del PID

4.6. VELJAVNOST DOVOLJENJA

Po pridobljeni pravnomočnosti velja dovoljenje:

- 3 leta - zahtevni objekti
- 2 leti - manj zahtevni objekti
- 1 leto - sprememba namembnosti in enostavni objekt.
- podaljšanje za 2 leti

Za začetek del na podlagi gradbenega dovoljenja se šteje katerokoli izvajanje del na podlagi izdanega dovoljenja. Dokaz o začetku del je vpis v gradbeni dnevnik. Gradbeno dovoljenje je veljavno od začetka izvajanja del, čeprav se izvajanje del prekine, kar pomeni, da se z gradnjo lahko kadarkoli nadaljuje.

4.7. DOKONČNOST IN PRAVNOMOČNOST DOVOLJENJA

- **DOKONČNO GRADBENO DOVOLJENJE:**
 - če ni pritožbe na gradbeno dovoljenje, ki ga je izdala upravna enota
 - če je na gradbeno dovoljenje, ki ga je izdala upravna enota, podana pritožba in jo je pritožbeni organ - ministrstvo za okolje in prostor zavrnilo
 - gradbeno dovoljenje, ki ga izda ministrstvo za okolje in prostor
- **PRAVNOMOČNO GRADBENO DOVOLJENJE:**
 - če ni pritožbe na gradbeno dovoljenje, ki ga je izdala upravna enota
 - če je upravno (vrhovno) sodišče zavrnilo tožbo

4.8. PRITOŽBA

- V 8 dneh na zapisnik pri organu ali pisno na naslov organa
- Stranke se lahko pisno ali ustno na zapisnik pri organu odpovejo pritožbi – pravnomočnost.
- Pritožbi zaradi vplivnega območja je treba v 15 dneh priložiti še ekspertno mnenje, ki ima pooblastilo za presojo vplivov na okolje.
- Predlogu za obnovo postopka zaradi vplivnega območja je treba v 15 dneh priložiti še ekspertno mnenje osebe, ki ima pooblastilo za presojo vplivov na okolje.
- Pritožbi zaradi neskladja z izvedbenim prostorskim aktom je treba v 15 dneh priložiti še ekspertno mnenje prostorskega načrtovalca.
- Predlogu za obnovo postopka zaradi neskladja z izvedbenim prostorskim aktom je treba v 15 dneh priložiti še ekspertno mnenje prostorskega načrtovalca.

- Na gradbeno dovoljenje, ki ga izda ministrstvo za okolje in prostor, ni pritožbe, je pa mogoča tožba pri upravnem sodišču.

5. POGOJI ZA ZAČETEK GRADNJE

Izvajalec lahko začne z gradnjo, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje;
- na lastno odgovornost investitorja se lahko z gradnjo začne po dokončnem gradbenem dovoljenju;
- ali s pridobitvijo ustrezne lokacijske informacije:
 - za enostavne objekte,
 - za investicijska vzdrževalna dela na kulturno varovanih objektih;
- sklenjena pisna gradbena pogodba z izvajalcem del,
- sklenjena pisna pogodba z nadzornikom;
- izvajalec mora izpolnjevati pogoje za izvajalca (29. člen ZGO-1),
- izdelana morata biti načrt organizacije gradbišča in varnostni načrt,
- urejeno gradbišče (ograja, tabla, gradbeni dnevnik, projekt za izvedbo, PZI)
- prijava gradbišča inšpekciji za delo: <http://www.id.gov.si/si/obrazci/>.

6. GRADBENA POGODBA

Obseg tega priročnika zadostuje le, da to poglavje o gradbeni pogodbi pregledamo po področjih in opozorimo na najpomembnejše vidike pogodbe med izvajalcem del in investitorjem. Seveda mora investitor skleniti tudi druge pogodbe, in sicer s projektantom in nadzornim organom.

6.1. GRADBENA POGODBA V SKLADU Z OBLIGACIJSKIM ZAKONIKOM

Pravni temelj za sklepanje gradbene pogodbe je v 12. poglavju, od določbe 649. do 665. člena Obligacijskega zakonika (OZ), ki velja od 1. 1. 2002. Z dnem uveljavitve je prenehal veljati Zakon o obligacijskih razmerjih (ZOR). Stranki, naročnik (investitor oziroma njegov pooblaščenec) in izvajalec, morata skleniti pisno gradbeno pogodbo za vsa dela (gradbena, obrtniška in instalacijska), kadar so predmet pogodbe večja in zahtevnejša dela. Gradbena pogodba je podjemna pogodba, s katero se izvajalec zavezuje, da bo v skladu z določenim načrtom v dogovorjenem roku zgradil določeno zgradbo na določenem zemljišču ali bo na takem zemljišču oziroma na že obstoječem objektu izvedel kakšna druga gradbena dela, naročnik pa se zavezuje, da bo za to plačal določeno ceno (649. člen OZ).

Obligacijski zakonik: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO1263.htm/

Šinkovec Janez, Obligacijski zakonik s komentarjem in sodno prakso, Oziris, 2001

6.2. POGODBA O DELU

Za enostavnejša in manjša dela je mogoče skleniti le pogodbo o delu. Obligacijski zakonik jo predpisuje v 11. poglavju, od 619. do 648. člena. Glede na pravno prakso bi lahko rekli, da se taka pogodba lahko sklene za dela, za izvajanje katerih zadostuje lokacijska informacija ali pa se dela lahko začno izvajati brez potrebne pridobitve gradbenega dovoljenja ali lokacijske informacije. S sklenitvijo podjemne pogodbe se izvajalec zaveže k uspehu, s sklenitvijo pogodbe o delu pa le, da bo določeno delo opravljal. Praviloma je na podlagi te pogodbe izvajalec plačan na časovno enoto.

6.3. POGODBA O DOBAVI IN MONTAŽI INVESTICIJSKE OPREME

Pogodba o dobavi in montaži investicijske opreme ima sestavne dele prodajne in podjemne pogodbe (pogodbe o delu). Značilnost te pogodbe je, da se izvajalec zaveže dobaviti oziroma izdelati investicijsko opremo, izdelati projektno dokumentacijo, izvesti morebitna predhodna in gradbena dela ter nazadnje opremo montirati in jo usposobiti za obratovanje. Naročnik-investitor je dolžan sodelovati tako, da pripravi podatke, sodeluje, pravočasno preda ustrezne prostore in pridobi gradbeno dovoljenje, če tako predpisuje zakon. V določenem trenutku, ki ga določita pogodbeni partnerja, npr. po poskusnem zagonu, postane investitor lastnik opreme. Značilnost te kombinacije pogodbe so roki za ugotavljanje skritih napak, ki so na podlagi obligacijskega zakonika v delu kupoprodajne pogodbe bistveno krajši kot v delu pogodbe o delu za izvedbo.

6.4. POSEBNE GRADBENE UZANCE

Posebne gradbene uzance se kot poslovni običaji uporabljajo, če se pogodbeniki izrecno dogovorijo za njihovo uporabo. Posebne gradbene uzance (Uradni list SFRJ, št. 18/1977).

Vsebina posebnih gradbenih uzanc:

- Splošne določbe
- Sestavni deli pogodbe
- Proučevanje in sprememba tehnične dokumentacije
- Odmik od predmeta pogodbe
- Cene
- Roki za izvajanje del
- Uvedba izvajalca v posel
- Odstopitev del drugemu
- Pogodbena kazen
- Plačila
- Začasna ustavitev izvajanja del
- Kakovost del in materiala
- Garancija za kakovost izvedenih del
- Material in oprema, ki ju nabavlja naročnik
- Zavarovanje
- Riziko
- Strokovno nadzorstvo naročnika
- Odgovornost izvajalca za trdnost in varnost objekta
- Varnostni ukrepi
- Zavarovanje in čuvanje gradbišča
- Sprejem in izročitev izvedenih del
- Dokončen obračun
- Posledice, če se pogodba razdre
- Ureditev gradbišča
- Končna določba

Posebne gradbene uzance: <http://gradimo.com/gradimo.html?lev0=2&lev1=16&lev2=154>

6.5. SPLOŠNI POGOJI FIDIC

FIDIC 1999 je mednarodno združenje svetovalnih inženirjev s sedežem v Švici. Pogodbeni odnosi med investitorjem in izvajalcem se vedno pogosteje, mednarodni pa skoraj obvezno, urejajo s pomočjo splošnih pogojev FIDIC, ki so mednarodno priznani kot standardni pogodbeni dokument. Splošne pogoje je potrebno prilagoditi posameznim primerom.

FIDIC-ove najpomembnejše publikacije so:

- Rdeča knjiga FIDIC
Pogoji gradbenih pogodb za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje naročnik - temeljna načela, vsebina, posebnosti gradbene pogodbe, predstavitev pomembnejših določil splošnih pogojev pogodbe, vloga in pomen pripadajočih posebnih pogojev, pomen zahtevkov.
- Rumena knjiga FIDIC
Pogoji pogodb za obratno opremo, projektiranje in graditev – za elektrotehnično in strojno obratno opremo in za gradbena in inženirska dela (čistilne naprave, kanalizacijo), ki jih načrtuje izvajalec - temeljna načela, vsebina in krajša obrazložitev razlik v primerjavi z Rdečo knjigo.
- Srebrna knjiga FIDIC
Pogoji pogodb za dobavo inženirske in gradbene storitve, projekti na ključ, temeljna načela, posebnosti in vsebina splošnih pogojev pogodbe .

Skladno z določili FIDIC lahko nadzornik lahko opravlja vsebinski in finančni nadzor. Ta nadzor obsega nadzor nad izdelavo in pregled projektne in tehnične dokumentacije, nadzor izvajanja del na podlagi projektne dokumentacije (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, projekt za izvedbo), nadzor kvalitete izvedenih del, poročanje investitorju o izvajanju del na objektu, obračun izvedenih del, predaja objektov investitorju, svetovanje investitorju in koordinacija aktivnosti.

FIDIC, Federation Internationale des Ingenieurs-Conseils:

<http://www.fidic.org>

6.6. VSEBINA POGODBE

Stranki določita vsebino in skleneta gradbeno pogodbo prostovoljno ter sta pogodbeno pravno enakopravna. V praksi pa praviloma ekonomsko močnejša stranka narekuje pogodbene pogoje. Oblika gradbene pogodbe ni predpisana. Za sklenjeno pisno pogodbo zadostuje že zapis, da se sprejema ponudba del z opisom del, cenami in rokom izvedbe. Je pa vsekakor priporočljivo pogodbo v bistvenih elementih sestaviti čim bolj podrobno. V nadaljevanju so prikazani osnovni elementi gradbene pogodbe za izvajanje del. Vsako pogodbo je potrebno prilagoditi podrobnostim posameznega primera.

1. Določitev pogodbenih strank
Izvajalec gradbenih del mora izpolnjevati pogoje za izvajalca (glej poglavje 1).
2. Predmet pogodbe
Predmet pogodbe je gradnja ali rušitev cele ali dela stavbe/objekta. Da je pogodba veljavno sklenjena, mora biti določen predmet pogodbe. Predmet pogodbe je določen s projektno dokumentacijo in popisom del.
3. Projekt za razpis, projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, projekt za izvedbo
Izvajalec mora graditi v skladu s projektom, ki je predmet pogodbe, in v skladu z gradbenim dovoljenjem. Obligacijski zakonik za projektno dokumentacijo uporablja izraz načrt oziroma gradbeni načrt. Če je bila pogodba sklenjena na podlagi PGD ali PZR, mora naročnik pred začetkom izvajanja del izvajalcu izročiti tudi projekt za izvedbo.
4. Gradbeno dovoljenje
5. Popis del s ponudbenim predračunom
6. Določitev kakovosti izvedenih del in uporabljenih materialov, obveznost izvajalca
7. Uvedba izvajalca v posel
8. Načrt organizacije gradbišča
9. Varnostni načrt, elaborat varstva pri delu

10. Program ukrepov za varno delo z električnim tokom

11. Terminski plan

12. Plan delovne sile

13. Plan dobave materialov

14. Plan mehanizacije

15. Seznam podizvajalcev

16. Preučitev tehnične (projektne) dokumentacije izvajalca

Izvajalec je dolžan pregledati projektno dokumentacijo in opozoriti na nepravilnosti.

17. Cena

Bistveni sestavni del pogodbe je cena. Ceno izvajalec določi na podlagi kalkulacije.

18. Kalkulacijske onove

19. »Ključ v roke« ali obračun cen po enotnih cenah

Običajno se uporabljata dva načina obračuna: cena na enoto mere in ključ v roke. Kadar je v pogodbi določen način obračuna s »ceno na enoto mere«, se obračunava po dejansko izvedenih količinah. Pri ceni, določeni po klavzuli »ključ v roke«, so upoštevana vsa dela, tudi nepredvidena in dodatna dela. Pri tem načinu obračuna se cena ne zmanjša za neizvedena dela.

20. Sprememba cene

Cena se lahko spremeni, če se obseg del poveča za več kot 10 % od pogodbene vrednosti.

21. Način plačevanja, predujem, začasne, končne situacije

22. Zavarovanje plačil, bančne garancije ali bianco menica s pooblastilom za izpolnitev

23. Pogodbena kazen za napake

Za ugotovljene napake ima investitor pravico od izvajalca zahtevati odpravo napak in/ali odpravo napak na stroške izvajalca in/ali znižanje kupnine. Investitor ima pravico do povrnitve dejanske škode in izgubljenega dobička.

24. Roki izvedbe, podaljšanje rokov, pogodbena kazen za zamudo (penali), premije

Kazen zaradi prepozne izpolnitve del je na podlagi posebnih gradbenih uzanc omejena na 5 % rednosti. Če uzance niso dogovorjene, se pogodbena kazen v pogodbi določi sporazumno.

25. Zavarovanje rokov in kakovosti del

26. Garancija

Izvajalec in projektant odgovarjata za napake v solidnosti gradnje 10 let od izročitve oziroma prevzema objekta. Investitor oziroma vsakokratni lastnik objekta je o odkriti napaki dolžan obvestiti izvajalca v roku 6 mesecev.

27. Odprava pomanjkljivosti

28. Zavarovanje

Stranki na nepremičnini solidarno odgovarjata tretji osebi za škodo, ki sta jo povzročila z izvajanjem del.

29. Nadzor

Pooblastila nadzorniku so določena v Zakonu o graditvi objektov. Vsa ostala pooblastila določita podpisnika v pogodbi, da izvajalec ve, kdaj ima pooblastilo za odločanje nadzornik in kdaj se mora obrniti direktno na investitorja.

30. Uvedba izvajalca

Določiti je potrebno investitorjeve obveznosti. Z dnem uvedbe začne teči rok. Uvedba se ugotovi z zapisnikom in v gradbeni dnevnik.

31. Obveznost vodenja gradbenega dnevnika

32. Medsebojno obveščanje pogodbenih strank

33. Obveznost vodenja knjige obračunskih izmer

Kadar se dela obračunavajo po sistemu enotnih cen, mora investitor voditi knjigo obračunskih izmer.

34. Ureditev gradbišča

Izvajalec je dolžan urediti gradbišče v skladu z načrtom organizacije gradbišča in/ali varnostnim načrtom v skladu z Uredbo o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

35. Varovanje gradbišča

36. Spremembe obsega del, dodatna dela

Za vsako spremembo del mora izvajalec pridobiti pisno soglasje naročnika. Če naročnik prevzame izvedena dela, to še ne pomeni, da se z izvedenimi deli strinja. In zato izvajalec ne more zahtevati povečanja cene za dela, ki jih je izvedel brez soglasja. V okviru pogodbeno določenih del je izvajalec praviloma dolžan izvesti vsa dela, da se zagotovi funkcionalnost objekta. Dodatna dela mora investitor oziroma njegov pooblaščenec naročiti pisno. Izvajalec bo tako lažje uveljavljal plačilo.

Izvajalec kljub naročilu investitorja ne sme izvajati del, ki predstavljajo takšen odmik od projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, za katera je potrebna sprememba gradbenega dovoljenja, investitor pa te spremembe ni pridobil.

37. Nujna nepredvidena dela

Izvajalec pa lahko izvede nepredvidena dela brez soglasja investitorja, kadar jih je treba nujno opraviti, da bi bila zagotovljena stabilnost objekta ali da ne bi nastala škoda, kadar jih je povzročila nepričakovana narava zemljišča ali drug nepredviden dogodek. O tem mora takoj, ko je mogoče obvestiti investitorja. Hkrati je izvajalec na pismeni nalog dolžan izvesti nepredvidena dela, ki so nujna za zagotovitev stabilnosti ali preprečitev škode.

38. Višja sila

39. Obveznost izročitve dokazil o kakovosti, projekta izvedenih del in sodelovanje na tehničnem pregledu (glej poglavje 17)

40. Začasna ustavitev in nadaljevanje del

41. Primopredaja del

42. Odstop od pogodbe

43. Uporaba uzanc

Splošne gradbene uzance se uporabljajo, kadar se to določi v pogodbi.

44. Začetek veljavnosti pogodbe

Pravice in obveznosti začnejo veljati z njeno sklenitvijo.

45. Reševanje sporov

Pomembni določbi v Obligacijskem zakoniku sta:

664.člen

(1) Izvajalec ni prost odgovornosti, če je nastala napaka zato, ker je pri izvajanju posameznih del ravnal v skladu z zahtevami naročnika.

(2) Vendar je v primeru, če je pred izvršitvijo posameznega dela v skladu z zahtevo naročnika le-tega opozoril na nevarnost nastanka napak, njegova odgovornost zmanjšana, v okoliščinah danega primera pa lahko tudi izključena.

665.člen

(1) Če sta v razmerju do naročnika za napako odgovorna izvajalec in projektant, je njuna odgovornost solidarna.

(2) Projektant, ki je izdelal načrt zgradbe in mu je bil zaupan nadzor nad izvršitvijo del, odgovarja tudi za napake v izvršenih delih, ki so nastale zaradi vzrokov, za katere odgovarja izvajalec, če bi jih bilo lahko

opaziti ob običajnem in primernem nadziranju del, vendar ima pravico zahtevati od izvajalca ustrezno povračilo.

(3) Izvajalec, ki je povrnil škodo, nastalo zaradi napake v izvršenih delih, ima pravico zahtevati od projektanta povračilo v tolikšni meri, kolikor izvirajo napake v izvršenih delih iz napak v načrtu.

(4) Če je za napako odgovoren nekdo, ki mu je izvajalec zaupal del posla, ga mora izvajalec, če namerava zahtevati od njega povračilo, obvestiti o napaki v dveh mesecih od dneva, ko je naročnik obvestil njega.

7. ZAVAROVANJE

Odgovornost za povzročeno škodo in zavarovanje urejata določbi 32. in 33. člena Zakona o graditvi objekta.

32. člen

Investitor nameravanega objekta, projektant, ki je izdelal projektno dokumentacijo za takšen objekt, izvajalec gradnje takšnega objekta, nadzornik nad gradnjo takšnega objekta in revident projektne dokumentacije za takšen objekt odgovarjajo za neposredno škodo (neposredna je škoda, kadar ni vmesnih dogodkov med škodljivim dogodkom in škodo), ki nastane tretjim osebam in izvirajo iz njegovega dela in njegovih pogodbenih obveznosti.

33. člen

- (1) Projektant, izvajalec, nadzornik in revident morajo pred začetkom opravljanja dejavnosti zavarovati in imeti ves čas svojega poslovanja zavarovano svojo odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati investitorjem in tretjim osebam v zvezi z opravljanjem njihove dejavnosti.
- (2) Višina letne zavarovalne vsote se v skladu s predpisi o zavarovalništvu za posamezen zavarovalni primer ali za vse zavarovalne primere v posameznem letu dogovori med zavarovalnico in udeležencem pri graditvi objekta iz prejšnjega odstavka.
- (3) Višina letne zavarovalne vsote, ki se jo določi v zavarovalni pogodbi, ne more biti nižja od 10.000.000 tolarjev (preračunano v evre).

Zakon o graditvi torej kot obvezno določa zavarovanje za vse izvajalce, tudi tiste, ki izvajajo obrtniška, inštalacijska in zaključna dela. Zavarovanje se lahko izkoristi za poplačilo škode, ki se pojavi v garancijskem roku.

Čeprav zakon o graditvi ne govori o podizvajalcih in njihovem zavarovanju, smo dolžni upoštevati razlago pripravjalca zakona o graditvi objektov, tj. ministrstva za okolje in prostor, ki edino lahko tolmači zakon. V primeru zavarovanj podizvajalcev imamo različna mnenja:

1. »Za podizvajalce pa zavarovanje naj ne bi bilo obvezno, in sicer zato, ker mora glavni izvajalec, ki ima pogodbo z investitorjem, tako ali drugače odgovarjati za vsa dela, tudi tista, ki jih opravi podizvajalec, kar pa tudi pomeni, da bo zato lahko izvajalec tudi od njega zahteval sklenitev ustreznega zavarovanja odgovornosti. Navedeno pravzaprav pomeni, da bi morali biti vsi, ki bi na trgu nastopali kot podizvajalci, zavarovani, saj bodo takšni zavarovani podizvajalci na trgu gradbenih del postali bolj iskani od drugih, ki ne bi imeli svoje dejavnosti zavarovane.«
2. »Ne glede na to, da v ZGO-1 podizvajalci niso nikjer omenjeni, je bil osnovni namen zakonodajalca, da se zavarujejo vsi izvajalci, ki sodelujejo pri gradnjah, saj isti zakon določa, da je zavarovanje za njih obvezno brez razlikovanja pa bodisi da imajo ali pa nimajo sklenjene pogodbe z investitorjem, imajo pa sklenjene pogodbe s svojimi naročniki. V nasprotnem bi se lahko zgodilo, da bi bili kriti samo investitorji, torej glavni naročniki, ne pa tudi tisti izvajalci, ki so z investitorjem sklenili pogodbo za izvedbo celotnega objekta in so nato posamezna dela oddali podizvajalcem in v razmerju do njih nastopajo tudi kot naročniki. S tem pa bi se vzpostavila neenakost pred zakonom.

ZGO-1 torej določa obvezno zavarovanje za izvajalce vseh vrst pri gradnji objektov, tudi za manjše izvajalce, kot so krovci ali pleskarji, saj lahko tudi ti svojemu naročniku, torej glavnemu izvajalcu, ki jim je takšna dela s pogodbo oddal v izdelavo, naredijo veliko škodo, čeprav gre za manjše projekte. To pa je še dodatno utemeljeno s tem, da se lahko napaka pokaže šele po določenem obdobju, pri čemer je potrebno upoštevati tudi garancijsko dobo objekta.«

Zavarovanje za povzročeno neposredno škodo je obvezno za udeležence (izvajalce in ostale). Podjetje se lahko prostovoljno zavaruje tudi za posredno povzročeno škodo, za nepravočasno predan objekt ali za čisto premoženjsko škodo. Zavarovanje odgovornih oseb na gradbišču ni zakonsko predpisano, lahko pa svoje zaposlene zavaruje podjetje.

Podjetja zavarujejo svoje poslovno tveganje po sistemu generalnega zavarovalnega kritja (generalna

polica) z določitvijo temeljnih in dopolnilnih nevarnosti v času trajanja izvajanja del. Na podlagi generalne police se dokončno obračuna premija na osnovi končne situacije, ki jo je investitor priznal izvajalcu del v času izvajanja del. Z dodatkom k generalni pogodbi se lahko z zavarovalnico dogovori za ustrezno odstotno povečanje materiala in izvajanje del iz predračuna, premija pa se obračuna od te povečane vrednosti po isti premijski stopnji, kot je navedena v generalni polici.

Lahko se zavaruje še za dodatne nevarnosti, na primer poplave iz rečnega korita, visoke in talne vode, izlitje vode iz dovodnih in odvodnih cevi z zavarovalno vsoto na I. rizik, za dodatne nevarnosti s področja splošnih odgovornosti za povzročeno škodo proti tretjim osebam v času izvajanja del.¹

(Footnotes)

¹ Pucelj, Rudolf (1990), Zavarovanje v poslovni praksi, Ljubljana, Samozaložba, str.58

8. NADZOR NAD GRADNJO OBJEKTA

8.1. POGOJI ZA NADZORNIKA

Ker sta v Zakonu o graditvi uporabljena dva izraza, ki se v praksi pogosto zamenjujeta, pogledimo razliko med izrazom nadzornik in izrazom odgovorni nadzornik:

Nadzornik (podjetje) je pravna ali fizična oseba, ki izpolnjuje pogoje za projektanta ali izvajalca. Nadzornik za gradišče imenuje odgovornega nadzornika.

Pogoji za nadzornika so enaki kot za projektanta ali izvajalca. To pomeni, da mora imeti svojo dejavnost vpisano v sodni register (za podjetje ali zadrugo) ali mora imeti svojo dejavnost priglašeno pri davčni upravi (za samostojne podjetnike).

Odgovorni nadzornik je posameznik, ki nadzorniku odgovarja za skladnost gradnje s pogoji iz gradbenega dovoljenja in za kvaliteto izvedenih del v skladu z gradbenimi predpisi. Izpolnjevati mora enake pogoje kot odgovorni vodja del (glej poglavje 1.1.1).

Odgovorni nadzornik posamezni del nadzira izvajanje posameznih del. Imenuje ga odgovorni nadzornik. Izpolnjevati mora enake pogoje kot odgovorni vodja posameznih del. Izpolnjevati mora enake pogoje kot odgovorni vodja del za nadzor npr. elektro in stojnih instalacij (glej poglavje 1.1.3).

Investitor lahko svojo gradnjo nadzira sam, če izpolnjuje pogoje za nadzornika. Gradbeni nadzor lahko opravlja tudi projektant, ki je projektiral objekt, če izpolnjuje pogoje za nadzornika.

Izločanja:

Nadzornik (podjetje ali s. p.) lahko opravlja nadzor, če na istem objektu ni izvajalec del ali dobavitelj materialov, opreme. Nadzornik tudi ne sme biti v nobeni medsebojni poslovni povezavi z izvajalcem, v primeru, da je nadzornik samostojni podjetnik posameznik, pa takšen nadzornik tudi ne sme biti v krvnem sorodstvu v ravni vrsti z izvajalčevim odgovornim vodjo del oziroma ne sme biti z njim v zakonski zvezi ali živeti v zunajzakonski skupnosti.

Nadzor lahko opravlja projektant ali izvajalec, ki ne izvaja gradnje na istem objektu. Projektant in nadzornik sta lahko ista oseba.

8.2. ZAČETEK IZVAJANJA NADZORA

Gradbeni nadzor mora zagotoviti investitor pred začetkom pripravljanih del na gradišču. Skleniti morata pisno pogodbo o delu. Gradbeni nadzor ni potreben pri gradnji enostavnih objektov.

8.3. NALOGE NADZORA

Odgovorni nadzornik:

1. nadzira, ali izvajalec v gradbenem dnevniku in v projektu za izvedbo sproti evidentira vse spremembe oziroma dopolnitve, odgovorni nadzornik nadzoruje ali se s takšnimi spremembami strinja investitor in odgovorni projektant (88. člen ZGO-1),
2. obvesti gradbenega inšpektorja in investitorja, če ugotovi neskladje med projektom za izvedbo in

gradbenimi predpisi ali če kakovost vgrajenih sestavin, opreme ali ustrezen način vgradnje nista dokazana z dokumenti (88. člen ZGO-1),

3. nadzira spoštovanje dogovorjenih rokov izgradnje; če izvajalec krši roke, mora obvestiti investitorja in v gradbenem dnevniku predlagati izboljšave (88. člen ZGO-1).
4. mora v gradbeni dnevnik vpisovati vse ugotovitve: vsakodnevno za zahtevne objekte, dvakrat tedensko za manj zahtevne objekte in konec tedna za enostavne objekte; resničnost podatkov potrdi s podpisom (88. člen ZGO-1),
5. nadzira skladnost gradnje s pogoji iz gradbenega dovoljenja in s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja (ker je PGD sestavni del gradbenega dovoljenja),
6. nadzira, ali je kvaliteta izvedenih del v skladu z gradbenimi predpisi,
7. nadzira kvaliteto gradbenih izdelkov, drugih materialov, inštalacij, tehnoloških naprav, ki se vgrajujejo v objekt,
8. mora sproti zahtevati vso dokumentacijo, ateste, dokazila o pregledih in meritvah ustreznosti izvedbe del, ki se nanašajo na vgrajene materiale in izdelke.
9. mora sproti opravljati kontrolo gradbenih konstrukcij in drugih nosilnih materialov,
10. poleg ostalih udeležencev nadzornik odgovarja za neposredno škodo, ki nastane tretjim osebam in izvirajo iz njegovega dela in njegovih pogodbenih obveznosti, zato mora biti zavarovan,
11. k zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja mora nadzornik dati izjavo, s katero potrdi, da so bile med gradnjo v projekt vnesene vse spremembe in da so te skladne z izdanim gradbenim dovoljenjem,
12. mora po končani gradnji podpisati dokazilo o zanesljivosti objekta, ki ga priskrbi izvajalec.
13. Usposobljeni nadzornik opravlja nadzor nad poskusnim obratovanjem tako, da odreja preskuse in meritve ter vpisovanje njihovih rezultatov v obratovalni dnevnik v skladu s predpisi o poskusnem obratovanju posameznih tehnoloških naprav. Tudi ta nadzornik mora izpolnjevati vse pogoje za nadzornika.

9. POGOJI ZA ZAČETEK GRADNJE

Pred začetkom gradnje je **investitor** dolžan zagotoviti spodaj navedene pogoje za začetek gradnje. Pred začetkom pripravljalnih del mora izvajalec zagotoviti zakoličbo objekta. S pripravljalnimi deli se ne sme začeti pred pridobitvijo vsaj dokončnega gradbenega dovoljenja:

- 1 pridobiti **gradbeno dovoljenje**, ki mora biti pravnomočno ali dokončno (glej poglavje 4.7). Gradbeno dovoljenje je potrebno za gradnjo zahtevnih objektov, manj zahtevnih objektov in enostavnih objektov, kadar je to predpisano (npr. če so odmiki manjši, če se objekt ne gradi na funkcionalnem zemljišču drugega objekta itd.).

ali

pridobiti **lokacijsko informacijo**:

- za gradnjo enostavnih objektov v skladu s Pravilnikom o vrstah objektov,
- za investicijska vzdrževalna dela na kulturno varovanih objektih.

V času nastajanja tega priročnika se spreminja prostorska zakonodaja. Zakon o urejanju prostora bo nadomestil nov Zakon o prostorskem načrtovanju, ki ukinja lokacijsko informacijo za graditev enostavnih projektov! **Sledila bo sprememba na tem področju!**

- 2 skleniti pisno gradbeno pogodbo z izvajalcem, ki izpolnjuje pogoje za izvajalca v skladu z določbo 29. člena Zakona o graditvi objektov (glej poglavje 1);
- 3 skleniti pisno pogodbo o delu z nadzornikom;
- 4 naročiti načrt organizacije gradbišča in varnostni načrt;
- 5 **Izvajalec** mora v skladu načrtom organizacije gradbišča in varnostnim načrtom urediti gradbišče (ograja, transportne poti, dostopi na javne poti, obstoječa infrastruktura, gradbiščna tabla itd.).
- 6 Na gradbišču mora izvajalec hraniti gradbeni dnevnik, projekt za izvedbo.
- 7 Investitor mora vsaj 15 dni pred začetkom del prijaviti gradbišče inšpekciji za delo. Prijava je obvezna, če bo delo daljše od 30 delovnih dni in če bo na gradbišču hkrati delalo več kot 20 delavcev ali če se predvideva obseg dela nad 500 človek-dni.

500 je produkt predvidenega števila ljudi na gradbišču in predvidenega števila dni, ko se bodo dela izvajala. Npr. če bo 20 delavcev delalo 40 dni, je to 800, kar pomeni obveznost prijave gradbišča.

- 8 Investitor (delodajalec) mora prijaviti začetek aktivnosti, pri katerih bodo delavci izpostavljeni azbestu pri delu. Pred začetkom rušitvenih ali vzdrževalnih del mora zbrati vse možne informacije, tudi z vzorčenjem, da se določijo materiali, ki domnevno vsebujejo azbest. V nasprotnem primeru morajo prisotnost azbesta predvidevati in skladno s tem tudi ravnati.

Oba obrazca prijave Inšpekciji za delo začetka del oziroma izpostavljenosti azbestu sta na spletni strani: **<http://www.id.gov.si/si/obrazci/>** (glej poglavje 2).

- 9 Gradbišče je treba pred začetkom del ograditi oziroma zavarovati.

Če investitor ne pridobi gradbenega dovoljenja in izvajalec prične z gradnjo, se takšna gradnja šteje za nelegalno. To pa pomeni ukrepanje gradbenega inšpektorja, ki odredi takojšnjo ustavitev in odstranitev objekta v določenem roku in druge ukrepe. V tem primeru sta denarno kaznovana investitor (kot fizična ali pravna oseba) in izvajalec kot pravna oseba in odgovorna oseba pravne osebe.

V ostalih zgoraj naštetih primerih neizpolnitev obveznosti pomeni kršitev, za katero inšpektor odredi odpravo nepravilnosti v roku, ki ga določi, hkrati pa lahko kaznuje investitorja oziroma izvajalca.

10. OBVEZNOSTI IZVAJALCA

Poleg obveznosti, da mora izvajalec poznati in graditi objekt v skladu z gradbenim dovoljenjem, projektom za izvedbo in v skladu z gradbenimi predpisi, ki zadevajo objekt, mora izvajalec na gradbišču izpolnjevati tudi splošne in posebne obveznosti (83. in 84. člen Zakona o graditvi objektov):

1. zagotoviti varnost delavcev, mimoidočih, prometa in sosednjih objektov ter varnost same gradnje in del, ki se izvajajo na gradbišču, opreme, materiala in strojnega parka;
2. izvajati dela v skladu s projektom za izvedbo (za zahtevne in manj zahtevne objekte) oziroma v skladu s projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja (pri gradnji enostavnih objektov, ki potrebujejo gradbeno dovoljenje);
3. sproti pripravljati vse potrebno, da se po končani gradnji izdela projekt izvedenih del, kar pomeni, da mora vse spremembe in dopolnitve vnašati v gradbeni dnevnik in projekt za izvedbo.
Pri tem mora paziti, kdaj so spremembe pri gradnji predstavljajo takšne, da je potrebno pridobiti spremenjeno gradbeno dovoljenje. Spremenjeno gradbeno dovoljenje je potrebno, kadar se spremenijo zdravstveni pogoji, vpliv na okolje, varnost objekta, spremenjeno investitorstvo in spremenijo predpisane bistvene zahteve. Bistvene zahteve so mehanska odpornost in stabilnosti, varnost pred požarom, higienska in zdravstvena zaščita in zaščita okolice, varnosti pri uporabi, zaščita pred hrupom in varčevanje z energijo in ohranjanje toplote;
4. izvajati dela v skladu z gradbenimi predpisi, ki veljajo za določen tip gradnje, ter po pravilih gradbene stroke. Zbirka tehničnih predpisov s področja graditve je dostopna na spletni strani ministrstva za okolje in prostor: http://www.mop.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/prostor/;
5. vgrajevati ustrezne gradbene izdelke, ki imajo potrjeno skladnost z ustreznimi listinami, mineralne surovine morajo biti pridobljene v legalnem kopu;
6. investitorju oziroma nadzorniku sproti izročati dokazila o materialu in ustreznem načinu vgradnje;
7. z lastno kontrolo zagotavljati izvajanje del v skladu s točkami 1 do 6;
8. na objektu, ki je varovan s predpisi o varstvu kulturne dediščine, mora zagotoviti sodelovanje pristojne službe za varstvo kulturne dediščine;
9. v gradbenem dnevniku dokumentirati vse spremembe projekta za izvedbo, ki jih sproti potrjujeta nadzornik in odgovorni projektant;
10. pregledati projekt za izvedbo, na ugotovljene pomanjkljivosti mora opozoriti investitorja, projektanta in revidenta ter zahtevati odpravo. Če je zaradi napak ogrožena varnost in jih odgovorni ne odpravijo, je dolžan napake javiti inšpekciji in (do dokončne odločitve) ustaviti dela;
11. Odgovorni vodja del mora med izvajanjem posameznih etap del nadzorniku omogočiti sprotno kontrolo gradbenih konstrukcij, drugih nosilnih elementov in vseh faz del, pisno ga mora obvestiti pred vgradnjo nosilnih elementov;
12. Gradbišče je treba pred začetkom del ograditi oziroma zavarovati v skladu z načrtom organizacije ureditve gradbišča, kadar pa načrt ureditve gradbišča ni potrebe, mora biti gradbišče ograjeno na drug način;
13. na gradbišču mora odpadke hraniti ločeno v skladu s klasifikacijskimi številkami;
14. na gradbišču mora nevarne odpadke ločeno hraniti, če to ni mogoče, jih mora oddajati zbiralcu in predelovalcu;
15. nevarne odpadke mora odstraniti pred rušenjem objekta.

11. ZAKOLIČENJE OBJEKTA

Zakoličenje objekta je obveznost izvajalca. Zakoličbo lahko opravi samo pooblaščen geodet. (določbe 80. in 81. člena Zakona o graditvi objektov). Zakoličenje je prenos tlorisa zunanjega oboda načrtovanega objekta na teren znotraj gradbene parcele oziroma prenos osi trase dolžinskih objektov gospodarske javne infrastrukture. Elementi zakoličenja so prikazani v vodilni mapi projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, v lokacijskih podatkih.

Posebni del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za objekt na območju, ki se ureja s prostorskim redom, mora vsebovati lokacijske podatke, opise in grafične prikaze, ki obsegajo:

1. lego, velikost in obliko gradbene parcele oziroma gradbenih parcel,
 2. lego objekta na zemljišču tako, da je razvidna njegova tlorisna velikost (situacija), obliko objekta,
 3. odmike objekta (npr. od sosednjih parcel, objektov, varstvenih pasov),
 4. zunanjo ureditev, ki vsebuje prikaz zelenih in rekreacijskih površin in podobno, če je predvidena nova ali spremenjena zunanja ureditev,
 5. gradbeno linijo, če je določena v prostorskem aktu,
 6. elemente za zakoličenje, če se projekt nanaša na gradnjo novega objekta oziroma če se spreminja velikost ali oblika gradbene parcele,
 7. značilne prereze (profile) in oblikovanje objekta in terena, če je glede na vrsto objekta in zunanjo ureditev to smiselno,
 8. značilne absolutne in relativne višinske kote,
 9. zbirnik predvidenih priključkov na gospodarsko javno infrastrukturo z lokacijo in identifikacijskimi številkami obstoječe gospodarske javne infrastrukture iz zbirnega katastra, na katero se bodo novi objekti priključevali,
 10. prometno ureditev, ki vsebuje prikaz priključevanja na javno cesto, če je predviden nov priključek in prikaz površin za mirujoči promet,
- Z zakoličbo se lahko prične, ko je pridobljeno gradbeno dovoljenje, saj mora biti objekt zakoličen v skladu z zahtevami iz gradbenega dovoljenja.
 - Zakoličenje je obveznost izvajalca, ki je dolžan priskrbeti pooblaščenega geodeta.
 - Izvajalec gradbenih del mora o datumu zakoličbe obvestiti občinsko upravo občine 8 dni vnaprej. Pri zakoličbi je lahko navzoč tudi predstavnik občine.
 - Po zakoličbi geodet naredi zakoličbeni načrt, ki ga podpišejo odgovorni geodet, izvajalec in predstavnik občine, če je bil navzoč.
 - Če se pri zakoličbi ugotovijo takšna neskladja (lega objekta, priklopi na gospodarsko javno infrastrukturo, razmere na terenu), da ni mogoče zakoličiti v skladu z gradbenim dovoljenjem, mora na zakoličbo dati soglasje upravna enota, ki je izdala gradbeno dovoljenje. Če so odstopanja od gradbenega dovoljenja tolikšna, lahko upravna enota izdajo soglasja zavrne z odločbo in zahteva pridobitev spremenjenega gradbenega dovoljenja.
 - V vsakodnevni del gradbenega dnevnika mora izvajalec vpisati stanje zemljišča pred začetkom gradnje in izjavo izvajalca in nadzornika, da je gradnja v skladu z izvedeno zakoličbo.
 - Šele ko je opravljena zakoličba, se lahko začne pripravljala dela in izkop gradbene jame.

Za neskladja med dejanskim stanjem na terenu in podatki iz projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja so krivi slabi geodetski posnetki terena in posledično slabi geodetski načrti, zato imamo **Pravilnik o geodetskem načrtu**, ki natančno določa geodetski načrt v PGD, geodetski načrt novega stanja in geodetski načrt lokacijskih načrtov.

Nespoštovanje pravil zakoličbe obravnavata 177. in 178. členu Zakona o graditvi kot prekršek, ki sta ga storila geodetsko podjetje in odgovorni geodet.

12. UREDITEV GRADBIŠČA

Obveznost investitorja je, da poskrbi za izdelavo **načrta organizacije gradbišča in varnostnega načrta**. Če tega ustrezno ne naredi, je lahko kaznovan z denarno kaznijo. Kadar sta oba načrta združena, se skupni načrt imenuje **načrt ureditve gradbišča**.

Kadar na gradbišču izvaja dela več izvajalcev, mora investitor zagotoviti načrt organizacije gradbišča, na podlagi katerega se nato izdelajo varnostni načrti za posamezne izvajalce in se sklene dogovor za skupne varnostne ukrepe.

To dolžnost investitor običajno izpolni tako, da izdelavo načrta organizacije gradbišča in varnostnega načrta določi že med razpisnimi pogoji ali z določilom v gradbeni pogodbi. Načrt organizacije gradbišča mora potrditi investitor.

12.1. NAČRT ORGANIZACIJE GRADBIŠČA

Načrt organizacije gradbišča ni potreben pri lastni gradnji, pri gradnji manj zahtevnih in enostavnih objektov, z izjemo kadar se gradi na območju prometa ali na območju, kjer potekajo nadzemni ali podzemni vodi gospodarske javne infrastrukture. Načrt je potreben tudi na področju, kjer se hkrati gradijo trije ali več manj zahtevnih objektov. Načrt običajno naredi izvajalec del, lahko pa tudi usposobljen posameznik ali koordinator za varnost in zdravje pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

Z načrtom organizacije gradbišča se na gradbišču zagotovi varno in zanesljivo obratovanje. Načrt organizacije gradbišča mora biti izdelan v skladu z zahtevami iz gradbenega dovoljenja in zahtevami iz varnostnega načrta, kadar je predpisan. V gradbenem dovoljenju so na primer obdelana gradbiščna ograja, žerjav z orisom poti roke žerjava in razmejitev poti z in brez bremena itd.

Vsebina načrta organizacije gradbišča:

V načrtu mora biti obdelano dimenzioniranje začasnih gradbiščnih objektov in naprav, kot na primer pisarne, prostori za delavce, sanitarije, proizvodni objekti,časne betonarne, sheme transportnih poti po gradbišču in dostopi na gradbišče iz javnih poti, deponije materialov, strojev, preskrba z elektriko in vodo kotčasni priključki, ograja oziroma zavarovanje gradbišča in drugo, kar je potrebno za ustrezno ureditev posameznega gradbišča. Kadar gradbišče obratuje pod prometom, se z načrtom zagotovi tudi način ureditve prometa ureditev in nemoteno delovanje infrastrukture.

12.2. VARNOSTNI NAČRT

Varnostni načrt ni potreben, kadar dela izvaja samo en izvajalec, kadar se gradi enodružinska hiša do 350 m² neto površine brez posebno nevarnih del in kadar ni potrebna prijava gradbišča.

Varnostni načrt mora biti izdelan za vsako gradnjo že pred začetkom gradnje, z njim je planiran postopek gradnje. Podatki za izdelavo varnostnega načrta so že vsebovani v lokacijskih podatkih projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, sicer pa je varnostni načrt sestavni del projekta za izvedbo. Z varnostnim načrtom se na gradbišču zagotovi varnost objekta, življenje in zdravje ljudi, promet, sosednji objekti ali okolje. Investitor mora zagotoviti izdelavo varnostnega načrta in zagotoviti, da je gradbišče urejeno v skladu s tem načrtom. Izdelavo načrta naroči investitor usposobljenemu koordinatorju za varnost in zdravje pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

Spisek koordinatorjev:

http://www.id.gov.si/si/varnost_in_zdravje_pri_delu/gradbenistvo/koordinatorji/

Varnostni načrt mora biti izdelan v skladu s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu.

Varnostni načrt vsebuje:

- podatke o lokaciji gradbišča in obstoječih instalacijah (geologija, obstoječe instalacije in naprave, aktivnosti, ki se že odvijajo na območju bodočega gradbišča),
- potrebne ukrepe (predhodna dela) za zagotovitev varnosti delavcev na gradbišču (npr. prestatitve obstoječih komunalnih vodov, izdelava dostopov do gradbišča, pridobitev načrta in soglasja za prometno zaporo cestišča),
- identifikacijo nevarnosti in nevarnih del med gradnjo in oceno tveganja, katerim se med gradnjo ni moč izogniti,
- skupne ukrepe in odre,
- gradbiščni red,
- terminski plan izvajanja del
- popis del in oceno stroškov realizacije del, predvidenih v varnostnem načrtu (urejanja gradbišča in izvajanja skupnih ukrepov).

Natančna vsebina varnostnega načrta je predpisana v Uredbi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih, v prilogi V. Če na gradbišču izvaja dela en izvajalec, mora ta gradbišče urediti v skladu z načrtom, če pa dela izvaja več izvajalcev, investitor imenuje enega izvajalca, ki ga zadolži za ureditev in izvajanje del v skladu z varnostnim načrtom. Odgovorni vodja gradbišča odgovarja za skladnost del s predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. Izvajalec je lahko kaznovan z denarno kaznijo, če ne uredi gradbišča v skladu z varnostnim načrtom (2. odstavek 82. člena ZGO-1).

12.3. GRADBIŠČNA TABLA - OZNAČITEV GRADBIŠČA

Obveznost investitorja in izvajalca je, da pred začetkom vseh del, za katero je potrebno gradbeno dovoljenje (novogradnja, rekonstrukcija, nadomestna gradnja ali odstranitev objekta), zagotovi označitev gradbišča z gradbiščno tablo.

Tabla se lahko odstrani šele, ko je izdano uporabno dovoljenje.

Vsebina table:

1. naziv objekta, vrsta del (novogradnja, prizidava, rekonstrukcija...)
2. številka in datum gradbenega dovoljenja in naziv organa, ki ga je izdal
3. investitor/ji - ime in sedež podjetja oziroma ime, priimek in naslov fizične osebe
4. naziv in sedež projektanta projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja
5. naziv in sedež projektanta projekta za izvedbo
6. naziv in sedež izvajalca/cev ali fizične oseba ali društva
7. naziv in sedež nadzornika
8. naziv in sedež revidenta/ov projekta za izvedbo (za zahtevne objekte)
9. ime, priimek in naslov koordinatorja za varnost in zdravje pri delu na gradbišču (za zahtevne objekte)
10. naziv in sedež pristojne služba za varstvo kulturne dediščine (za varovane objekte in arheološka območja)
11. lahko tudi logotip investitorja in/ali izvajalca
12. logotip pristojnega državnega organa, občine ali Evropske skupnosti (če se so/financira iz njihovih sredstev)

Oblika table

- velikost najmanj 1,5 m x 1,0 m
- podlaga je svetla, črke temne barve, velike vsaj 8 cm ali
- list A4 za lastno režijo, pomožne objekte, ki potrebujejo gradbeno dovoljenje in lahko tudi za objekte transportne infrastrukture, cevovode, komunikacijska omrežja in energetske vode.

Vse o gradbiščni tabli vsebuje Pravilnik o načinu označitve in organizaciji ureditve gradbišča, o vsebini in načinu vodenja dnevnika o izvajanju del.

13. OSNOVNE OBVEZNOSTI IZVAJALCA Z VIDIKA VARSTVA PRI DELU

Izvajalec mora na gradbišču zagotoviti varno delovno opremo, obveščati, usposablјati, voditi in nadzorovati delavce, **delavci** pa morajo upoštevati predpisane zahteve in navodila za varno delo. Pri gradnji mora vsak zagotavljati svoj delež varnosti pri delu: investitor, projektant, izvajalec in delavci. Prenos obveznosti in odgovornosti z naročnika na izvajalca ni dovoljen.

Investitor mora zagotoviti koordinatorja za varnost in zdravje pri delu, kadar dela izvaja več izvajalcev ali če se gradi enodružinska hiša neto površine nad 350 m² in se bodo pri tem izvajala nevarna dela.

Med izvajanjem del je potrebno:

- vzdrževati primeren red in zadovoljivo čistočo na gradbišču,
- izbirati lokacije delovnih mest ob upoštevanju načinov ohranjanja dostopnosti do teh delovnih mest in določitve poti ali področij za prehod in gibanje ter opremo,
- ustrezno ravnati z različnimi materiali,
- tehnično vzdrževati, pregledovati pred dajanjem v obratovanje in redno pregledovati instalacije in opremo, da bi popravili oziroma odpravili kakršnekoli napake, ki bi lahko vplivale na varnost in zdravje delavcev,
- razmejiti in načrtovati površine za skladiščenje različnih materialov, zlasti kadar gre za nevarne materiale ali snovi,
- ravnati skladno z zahtevami za odstranitev nevarnih materialov, ki so bili uporabljeni,
- skladiščiti in odlagati ali odstranjevati odpadke in ruševine,
- sproti prilagajati dejanski čas poteka del na gradbišču, porabljenega za različne vrste del ali delovnih faz,
- sodelovati med delodajalci, samostojnimi podjetniki, drugimi izvajalci in kooperanti.

Zahteve za varnost in zdravje na gradbišču so:

- stabilnost in trdnost,
- instalacije za distribucijo energije,
- evakuacijske poti in izhodi v sili,
- odkrivanje in gašenje požarov,
- prezračevanje,
- izpostavljenost posebnim nevarnostim,
- temperatura okolja,
- naravna in umetna razsvetljava delovišč, prostorov in prometnih poti na gradbišču,
- vrata in vhodi,
- prometne poti - nevarna območja,
- nakladalna mesta in rampe,
- omogočanje prostega gibanja na delovišču,
- prva pomoč,
- sanitarna oprema,
- prostori za počitek in/ali prostori za nastanitev,
- vplivi vremenskih pojavov,

- padajoči predmeti,
- padci z višine,
- zidarski odri in lestve,
- oprema za dvigovanje in prenašanje,
- vozila in stroji za izkopavanje, premeščanje in prevoz materiala,
- napeljave, stroji in oprema,
- gradbene jame, vodnjaki, gradbišča pod zemljo, predori in zemeljska dela,
- rušenje,
- kovinski ali betonski okviri, opaži in težki montažni elementi,
- podvodni zvoni in kesoni,
- delo na strehi.

Natančna zahteve za varnost in zdravje so predpisane v Uredbi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih, v prilogi IV.

Osnovni dokument, ki je bil sprejet na podlagi zahtev evropske direktive 92/57EEC za zmanjšanje števila nezgod na gradbiščih in zagotovitev večje stopnje varnosti in zdravja delavcev pri delu, je Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih. Ta določa ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih.

14. DOKUMENTACIJA NA GRADBIŠČU

Dnevnik o izvajanju del sestavljata gradbeni dnevnik in knjiga obračunskih izmer. Gradbeni dnevnik in knjigo obračunskih izmer vodi delavec, ki ga za to določi izvajalec (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen sestavljavec). Voditi ga mora za vsa dela, ves čas od vključitve v delo do prevzema del

Vpisi in vrisi morajo biti:

- s kemičnim svinčnikom,
- lastnoročno podpisani,
- opremljeni z datumom podpisa,
- popravki morajo prečrtani tako, da ostanejo čitljivi, podpisani in datirani morajo biti od osebe, ki je popravek naredila.

Gradbeni dnevnik in knjigo obračunskih izmer podpisujejo:

- pooblaščen sestavljavec,
- odgovorni vodja del,
- odgovorni nadzornik oziroma odgovorni nadzornik posameznih del.

Dnevnik in knjiga se vodita skladno s Pravilnikom o načinu označitve in organizaciji ureditve gradbišča, o vsebini in načinu vodenja dnevnika o izvajanju del.

14.1. GRADBENI DNEVNIK

Gradbeni dnevnik mora voditi izvajalec na gradbišču pri vseh gradnjah, za katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje. Gradbeni dnevnik je treba začeti voditi z dnem začetka prvih aktivnosti na parceli ali najpozneje z dnem uvedbe izvajalca v delo. Potrebno ga je voditi za vsak dan, ko se dela izvajajo, tudi za dneve, ko bi se dela morala izvajati, pa se zaradi okoliščin in različnih razlogov ne izvajajo, kot je na primer slabo vreme, zastoji pri dobavi materiala.

Gradbeni dnevnik je treba pri gradnji zahtevnih objektov izpolnjevati in podpisovati vsak dan, pri gradnji manj zahtevnih objektov najmanj dvakrat tedensko in pri gradnji enostavnih objektov vsaj konec tedna. Enako podpisuje tudi nadzornik, ki po vsakem podpisu odtrga original in ga sam hrani, kopija ostane v dnevniku na gradbišču.

Gradbeni dnevnik se mora hraniti na gradbišču. Vodi se v dvojniku. Vanj lahko vpisujejo pripombe investitor, projektant, izvajalec, nadzornik, revizor in pristojni inšpektor (gradbeni, delovni, okoljski...).

Odgovorni vodja del oziroma odgovorni vodja posameznih del mora o vodenju gradnje oziroma posameznih del voditi ustrezno evidenco z vsakodnevnimi vpisi v dnevniku o izvajanju del za zahtevne objekte.

Gradbeni dnevnik se zaključi po dokončanju del oziroma z dnem prevzema del. Oba izvoda gradbenega dnevnika se po tehničnem pregledu objekta vstavita v ustrezno mapo, povežeta z vrvico in zapečatita. En izvod gradbenega dnevnika (original) hrani investitor (lastnik objekta), dokler stoji objekt, drugi izvod (kopijo) pa hrani izvajalec najmanj deset let.

Vsebina gradbenega dnevnika:

1 Uvodni list - splošni podatki:

- Objekt, kraj
- Vrsta del

- Investitor
- Izvajalec/i, odgovorni vodja del za posamezna področja, odgovorni vodja posameznih del za posamezna področja
- Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, projektanti, odgovorni vodja projekta, odgovorni projektant
- Gradbeno dovoljenje
- Revident (podjetje), odgovorni revidenti za posamezna področja (samo pri zahtevnih objektih)
- Projekt za izvedbo, projektanti, odgovorni vodja projekta, odgovorni projektant
- Nadzornik (podjetje), odgovorni nadzornik, odgovorni nadzornik posameznih del
- Pristojna služba za varstvo kulturne dediščine (pri rekonstrukciji varovanih objektov ali na arheološkem območju), odgovorni konservator oziroma arheolog
- Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, predan izvajalcu dne
- Oseba, odgovorna za vodenje gradbenega dnevnika
- Oseba, odgovorna za vodenje knjige obračunskih izmer
- Ukrepi za varnost na gradbišču, požarno varnost, varnostni načrt, izvajalec, pooblaščen za ureditev gradbišča v skladu z varnostnim načrtom, koordinator za varnost

2 Vsakodnevni list - dnevna poročila:

- Delovni čas
- Vreme
- Opravljeno delo
- Delavci, stroji, oprema
- Sporočila, spremembe, dopolnitve, odstopanja
- Podatki v zvezi z gradbenimi odpadki

3 Vsakodnevni list - dopolnilni del

- Dodatne ugotovitve vseh udeležencev pri graditvi in pristojnih inšpektorjev

14.2. KNJIGA OBRAČUNSKIH IZMER

Knjigo obračunskih izmer je treba voditi, če so cene v gradbeni pogodbi določene za mersko enoto posameznih del in pri vseh gradnjah za trg. Voditi jo je treba začeti z dnem začetka prvih aktivnosti na parceli ali najpozneje z dnem uvedbe izvajalca v delo in jo voditi za vsak dan, ko se izvajajo dela na gradbišču ali objektu.

Knjigo obračunskih izmer vodi na gradbišču pooblaščen sestavljavec v enem izvodu. Vsi listi morajo biti razvrščeni v istem zaporedju in z istimi oznakami, kot so v pogodbenem predračunu. Na kulturno varovanem objektu podpisuje knjigo tudi odgovorni konservator.

Knjiga obračunskih izmer mora biti zaključena najpozneje do izročitve zgrajenega oziroma rekonstruiranega objekta investitorju. Vsi listi knjige obračunskih izmer se oštevilčijo in vstavijo v ustrezno mapo, povežejo z vrvico in zapečatijo. Zaključena knjiga obračunskih izmer se izroči naročniku oziroma investitorju, ki jo mora hraniti najmanj deset let, če ni za posamezne vrste objektov s posebnimi predpisi določeno drugače.

S podpisom pooblaščenca investitorja se šteje, da so izvedene količine podpisanih del.

Vsebina knjige:

- Uvodni list
- Seznam vloženih listov
- Obračunski list (vsaka postavka je na samostojnem listu)
- Obračunske priloge
- Obračunski načrti

V knjigo se:

- vpisujejo izmere in izračuni obsega izvršenih del v obdobju enega meseca (ali po dogovoru),
- vpisujejo in vrisujejo tudi skice sprememb in odstopanj od projekta za izvedbo z dimenzijami,
- podatki o spremembah pri uporabi gradbenih izdelkov, inštalacij, opreme in drugega materiala,
- spremembe določenih detajlov v projektu za izvedbo,
- dela, ki se po dokončanju del ne vidijo,
- elementi oziroma konstrukcije začasnega značaja (odri in podobno), ki se po končani gradnji odstranijo,
- na koncu doda poglavje Nepredvidena in dodatna dela.

15. ZAGOTAVLJANJE SPROTNE KONTROLE GRADBENIH KONSTRUKCIJ

Kljub temu, da je nadzornikova dolžnost, da dnevno (za zahtevne objekte) spremlja gradnjo, je predpisan dodatni mehanizem, ki zagotavlja kontrolo nad najvažnejšimi elementi gradnje.

Odgovorni nadzornik je odgovoren za nadzor nad celotno gradnjo in pri zaključku gradnje poda izjavo k vlogi za izdajo uporabnega dovoljenja, s katero potrdi, da so bile med gradnjo v projekt vnesene vse spremembe in so te skladne z izdanim gradbenim dovoljenjem, ter po končani gradnji tudi podpiše tudi dokazilo o zanesljivosti objekta.

Ker odgovorni nadzornik torej odgovarja za zanesljivost objekta, je potrebno, da ima možnost nadzora nad vgradnjo vseh pomembnih konstrukcijskih elementov in drugih sklopov. Zato je predpisan način kontrole, pri katerem je dolžnost izvajalca, da omogoči nadzor, dolžnost nadzornika pa, da ta nadzor opravi in to potrdi z vpisom v gradbeni dnevnik.

Izvajalec je dolžan:

- nadzorniku omogočiti sprotno kontrolo gradbenih konstrukcij in drugih nosilnih elementov,
- pred začetkom izvajanja vsake faze del obvestiti nadzornika,
- pred fazo, v kateri se izdelujejo nosilni elementi, ki jih po vgradnji ne bo več mogoče kontrolirati (npr. armiranobetonske konstrukcije), nadzornika obvestiti pisno.

Če izvajalec del ne omogoči sprotne kontrole gradbenih konstrukcij, je lahko denarno kaznovan.

Nadzornik je dolžan:

- preveriti izvedbo gradbenih konstrukcij, nosilnih elementov in vgrajenih sistemov aktivnega in pasivnega požarnega varstva,
- rezultate preverjanja vpisati v gradbeni dnevnik,
- v primeru večjih odstopanj začasno ustaviti gradnjo in o tem obvestiti investitorja.

16. GRADBENI IZDELKI

Gradbeni izdelki so izdelki, ki so izdelani za trajno vgraditev v stavbe in gradbene inženirske objekte. V objekte se lahko vgrajujejo samo materiali, ki so bili dani v promet skladno s predpisi o gradbenih izdelkih.

Gradbeni izdelki morajo biti, odvisno od zahtev tehnične specifikacije, **certificirani, kontrolirani** ali **preskušani**. Tehnične specifikacije določajo (odvisno od zahtev, ki jih pričakujemo od izdelka) način potrjevanja skladnosti, s čimer je dokazana kvaliteta izdelka. Ta postopek ugotavljanja in potrjevanja skladnosti gradbenega izdelka z zahtevami tehničnih specifikacij lahko izvede proizvajalec sam ali v sodelovanju z organom. Ta organ je lahko certifikacijski organ, kontrolni organ ali preskusni laboratorij.

Proizvajalec ali pooblaščen zastopnik s sedežem v Evropski uniji mora za svoj izdelek zagotoviti **izjavo o skladnosti** in **označiti gradbeni izdelek z oznako CE**, če je zanj to predpisano.

Sistem potrjevanja skladnosti je označen s številkami od 1+ do 4. Stopnja 1+ predstavlja gradbene izdelke z najvišjo stopnjo zahtevnosti, najnižje zahteve so pri stopnji 4.

Nekaj primerov:

- 1+ cement, obešene fasade (so tudi pri 3), viseči stropi (tudi pri 3, 4), izdelki za napenjanje prednapetih konstrukcij,
- 1 vgrajeni gasilski sistemi, okovje za električno zapiranje vrat, montažne hiše, masivne lesene hiše, montažne stopnice (tudi pri 2+, 3, 4), drogovji za razsvetljavo, termoizolacije (tudi pri 3, 4) (v veljavi od 1. 6. 2006), hidroizolacije (tudi pri 2+, 3, 4), (v veljavi od 1. 9. 2006), furnirani slojni les za konstrukcije (v veljavi od 1. 9. 2006), lesene plošče za uporabo v gradbeništvu (tudi pri 2+, 3, 4) (v veljavi od 1. 6. 2006)
- 2+ beton, dodatki za beton, opečni in betonski zidaki (tudi pri 2+, 4), (v veljavi od 1. 4. 2006), dimniki, geotekstilje (tudi pri 4), plastična sidra, kovinski spojni elementi, montažni betonski strešni elementi (v veljavi od 1. 6. 2006)
- 2 gradbeno apno,
- 3 jeklene mreže za armiranje, tesnila, preklade, jeklene mreže, lepila in malte za ploščice, betonski strešniki (tudi pri 4), (v veljavi od 1. 9. 2006)
- 4 agregati za beton, malta za omet, tlakovci, robniki, betonski jaški, pipe, opečni strešniki

V vsakem sistemu potrjevanja skladnosti (1+, 1, 2, 2+, 3 in 4) je osnovna listina o skladnosti gradbenega izdelka izjava o skladnosti.

V sistemu potrjevanja skladnosti (1+, 1, 2 in 2+) se poleg izjave o skladnosti izda tudi certifikat o skladnosti.

V odvisnosti od uporabe materiala so lahko za isti material uporabljeni različni sistemi potrjevanja. Primer: kadar se za obešane fasade zahteva najvišje stopnje nosilnosti, se elementi preverjajo po sistemu +1, lahko pa za fasadne elemente ni predpisana samonosilnost in druge zahteve. V tem primeru za ugotavljanje in potrjevanje skladnosti gradbenega izdelka z zahtevami tehničnih specifikacij uporabi manj zahtevni sistem 3.

Izvajalec del mora kot dokazilo ustreznosti gradbenega izdelka vedno predložiti **izjavo o skladnosti**, kadar pa ima izdelek tudi certifikat, pa mora predložiti tudi **certifikat o skladnosti** (v tem primeru je izdelek označen s CE).

Več o gradbenih izdelkih je na spletni strani ministrstva za gospodarstvo:

<http://www.mg.gov.si/index.php?id=8113>.

Na podlagi prvega odstavka 25.člena zakona o gradbenih proizvodih – ZGPro (Ur.l. RS, št. 52/00 in 110/02) in 10.člena pravilnika o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov (Ur.l. RS, št. 54/01) podajamo naslednjo

IZJAVA O SKLADNOSTI
DECLARATION OF CONFORMITY
Št. / no.

.....
.....
.....
.....

S polno odgovornostjo izjavljamo, da zgoraj omenjeni tip proizvoda ustreza zahtevam za naslednje tehnične specifikacije:

.....

Ta izjava o skladnosti temelji na naslednjih dokumentih:

.....
.....
.....

Kraj in datum

žig

ime in podpis
odgovorne osebe

17. RAVNANJE Z GRADBENIMI ODPADKI IN Z MATERIALI IZKOPOV

Vedno bolj je zakonsko urejeno področje zbiranja in odlaganja odpadkov, ki se pri gradnji, rekonstrukciji in odstranitvi objektov »proizvajajo« v velikih količinah.

Izvajalec mora na gradbišču odpadke hraniti ločeno po vrstah, še posebno morajo biti ločeni nevarni odpadki.

Nevarne odpadke je potrebno odstraniti pred rušenjem objekta.

Kadar zaradi pomanjkanja prostora skladiščenje odpadkov na gradbišču ni mogoče, je treba odpadke odlagati v zbirne zabojnike, ki se redno odvažajo oziroma praznijo.

17.1. PRAVILNIK O RAVNANJU Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI GRADBENIH DELIH

17.1.1. RAVNANJE Z ODPADKI, KJER KOLIČINE NE PRESEGAJO PREDPISANIH MEJNIH KOLIČIN

Investitorju **ni treba naročiti** prevzema odpadkov zbiralcu ali oddaje predelovalcu, kadar ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja in kadar niso presežene naslednje mejne količine:

- 5 m³ - beton, opeka, ploščice, keramika in materiali na osnovi sadre,
- 0,5 m³ - gradbeni materiali na osnovi azbesta,
- 5 m³ - les, steklo, plastika,
- 0,5 m³ - asfalt, katran in katranirani izdelki,
- 20 dm³ - kovine,
- 500 m³ - zemeljski izkop,
- 1 m³ - izolirni materiali.

Za odpadke, ki ne presegajo mejnih količin, investitor:

- sam zagotovi odvoz in oddajo v zbirni center,
- če ima dovoljenje za predelavo ali odstranitev odpadkov, jih lahko ponovno uporabi ali predala,
- beton, opeko, ploščice, keramiko in materiale na osnovi sadre ter odpadke, ki so mešanica navedenih z zemeljskim izkopom, lahko vsak investitor uporabi na kraju nastanka in znotraj gradbišča.

17.1.2. RAVNANJE Z ODPADKI, KJER KOLIČINE PRESEGAJO PREDPISANE MEJNE KOLIČINE

Če se odstranjuje objekt večji od 100 m² zunanjskega tlorisa, je investitor dolžan priskrbeti **načrt ravnanja z odpadki**, ki je sestavni del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Načrt ravnanja z odpadki vsebuje:

- podatek o odstranjevanju nevarnih odpadkov pred rušenjem objekta,
- podatke o ločenem zbiranju odpadkov,
- podatke o predelavi odpadkov na kraju njihovega nastanka,
- podatke o ravnanju z zemeljskim izkopom (predvsem onesnaženim),
- izračun količin in opis vrst odpadkov, ki jih bo potrebno oddati v predelavo ali odstranjevanje na trajno deponijo,
- podatke o predvidenih načinih predelave in odstranjevanja gradbenih odpadkov.

Investitor mora zadolžiti gradbenega izvajalca za redno oddajo odpadkov zbiralcu. To naročilo vsebuje:

- številko gradbenega dovoljenja,
- predvideno količino in vrsto odpadka,
- naslov gradbišča,
- evidenčni list, ki mora spremljati vsako pošiljko,
- poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki, ki je sestavni del projekta izvedenih del.

Investitor oziroma gradbeni izvajalec lahko oddaja odpadke direktno predelovalcu.

Naročilo predelovalcu vsebuje:

- predvideno količino in vrsto odpadka,
- kraj predelave ali odstranjevanja,
- naslov gradbišča s številko gradbenega dovoljenja,
- ime izvajalca ocene odpadkov (v primeru odstranitve)
- evidenčni list, ki mora spremljati vsako pošiljko,
- poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki, ki je sestavni del projekta izvedenih del.

Pravilnik o dopolnitvah pravilnika o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, določa, da mora investitor za pridobitev gradbenega dovoljenja upravnemu organu (poleg vse druge dokumentacije) kot sestavni del projekta izvedenih del priložiti tudi poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki. Če tega poročila ne predloži, se takšna vloga šteje za nepopolno. Poročila ni treba izdelati v vsakem primeru, ampak le, če količine gradbenih odpadkov presegajo najmanjše količine, ki jih določa pravilnik.

Če se na mestu odstranjenega objekta (ki je imel več kot 100 m² zunanjskega oboda) ne zgradi nov objekt, za katerega bi bilo potrebno pridobiti gradbeno in uporabno dovoljenje, mora investitor posredovati poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki skupaj s kopijo načrta gospodarjenja z gradbenimi odpadki najpozneje v 30 dneh po zaključku odstranitve objekta pristojnemu inšpektorju za okolje.

Poročilo o gospodarjenju z odpadki vsebuje:

- količino gradbenih odpadkov, oddanih zbiralcem,
- količino gradbenih odpadkov, oddanih neposredno v predelavo ali odstranjevanje,
- količino predelanih gradbenih odpadkov na kraju nastanka,
- Količino gradbenih odpadkov, ki jih je sam predelal na gradbišču,
- količino zemeljskega izkopa (predvsem onesnaženega), ki je bil odstranjen z gradbišča,
- naslove podjetij, katerim se je oddalo gradbene in nevarne odpadke,
- pregled predpisanih evidenčnih listov.

Seznam oseb, ki ravnaajo z odpadki:

- predelovalci odpadkov,
- odstranjevalci odpadkov,
- zbiralci odpadkov,
- zbiralci gradbenih odpadkov,
- posredniki pri ravnanju z odpadki,
- prevozniki odpadkov,
- predelovalci lastnih odpadkov,
- pooblaščenca za izdelavo ocene odpadkov,
- osebe, ki zagotavljajo ravnanje z odpadno embalažo
- Odstranjevalci azbesta iz objektov in naprav
- Izdelovalci ocene nevarnih odpadkov
- Upravljalci odlagališč

Ti sezname so na spletnem naslovu Agencije Republike Slovenije za okolje, ARSO:

<http://www.arso.gov.si/podrocja/odpadki/podatki/>

17.2. PRAVILNIK O OBREMENJEVANJU TAL Z VNAŠANJEM ODPADKOV

Za vnos zemeljskega izkopa ali umetno pripravljene zemljine je potrebno dovoljenje.

Dovoljenje za predelavo zemljine za **zemeljski izkop** ni potrebno če:

- 1 je zemeljski izkop manjšega obsega
ali če
- 2 se vnos zemeljskega izkopa izvede na gradbenih parcelah skladno z zahtevami iz gradbenega dovoljenja,
 - je način vnosa določen v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja,
 - količina zemeljskega izkopa ne presega 3.500 m³,
 - iz PGD sledi, da na podlagi presoje izvora izkopa in vizualne kontrole ni bilo mogoče predvideti onesnaženja zemljine,
 - zaradi premestitve zemeljskega izkopa ne bo prišlo do spremembe rabe tako, da se zgornja plast tal znova uporabi pri rekultivizaciji tal kot zgornja plast,
 - je zajemanje humusne povrhnjice ločeno zaradi kasnejše uporabe za rekultivizacijo.

Dovoljenje za predelavo zemljine za umetno pripravljeno zemljino ni potrebno če:

- se vnos umetno pripravljene zemljine (gradbeni odpadki, predelani v gradbeni material kot polnilo pri graditvi, živalski odpadki, mulji komunalnih čistilnih naprav, v kompost predelani organski odpadki, odpadki, nastali pri izkoriščanju mineralnih surovin) izvede na gradbenih parcelah skladno z zahtevami iz gradbenega dovoljenja,
- če je PGD priložena izjava proizvajalca umetno pripravljene zemljine, iz katere je razvidno, da zemljina izpolnjuje zahteve pravilnika o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov,
- če vnos umetno pripravljene zemljine ne presega 500 m³.

17.3. REKONSTRUKCIJA, ODSTRANITEV OBJEKTOV IN VZDRŽEVALNA DELA NA OBJEKTIH, INSTALACIJAH ALI NAPRAVAH, KI VSEBUJEJO AZBEST

Junija 2006 je začela veljati Uredba o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (v nadaljevanju Uredba). Ena izmed novosti je, da mora lastnik ali uporabnik objekta in naprave z več kot 1.000 kg vgrajenih materialov, ki vsebujejo šibko vezani azbest, objekt ali napravo prijaviti ministrstvu najpozneje do 30. junija 2007.

17.3.1. DELA MANJŠEGA OBSEGA

Dela manjšega obsega so:

- odstranjevanje majhnih količin materialov, ki vsebujejo šibko vezani azbest, kot je na primer odstranjevanje azbestnih kartonov pod okenskimi policami, odstranjevanje tesnil na gorilnikih ali vratih,
- vzdrževanje azbestnih izdelkov, kot je preplastenje zapor pri zračnih in dimnih kanalih ali kabelskih vodih ali preplastenje slabo vezanih azbestnih plošč v dobrem stanju, razen fasadnih, z valjčkom,
- odstranjevanje fasadnih oblog, strešnih kritin in cevovodov iz azbest cementa, če dela potekajo na prostem, skupna površina azbest cementnih plošč pa ne presega 300 m² oziroma skupna dolžina azbest cementnih cevi ne presega 300 m.

17.3.2. DELA, KI NISO MANJŠEGA OBSEGA

Projektiranje

Pri delih, ki niso manjšega obsega, mora investitor pri **projektiranju** rekonstrukcije, odstranitve objektov ali pri vzdrževalnih delih zagotoviti, da:

- izdelovalec projektne dokumentacije izdela in sprejme izjavo o varnosti z oceno tveganja v skladu s predpisi, ki urejajo varovanje delavcev pred azbestom,
- projektna dokumentacija vsebuje tudi ukrepe za preprečevanje emisij, meritve koncentracij azbestnih vlaken na območju odstranjevanja in predpisano ravnanje z azbestnimi odpadki.

Izvajanje del

Rekonstrukcijo, odstranitev objektov ali vzdrževalna dela lahko opravlja izvajalec, ki ima za odstranjevanje azbesta okoljevarstveno dovoljenje ministrstva za okolje in prostor.

Obveznosti izvajalca

- Izvajalec mora pred začetkom del sestaviti pisna navodila za izvajanje del. Vsebinsko navodil predpisuje Uredba.
- Izvajalec mora začetek del prijaviti inšpektorju za okolje najpozneje 15 dni pred začetkom del. Vsebinsko navodil predpisuje Uredba.
- Ob vsaki spremembi mora izvajalec prijavo dopolniti.
- Investitor mora pisno pooblastiti nadzornika, ki opravlja gradbeni nadzor v skladu s predpisom, ki ureja graditev objektov.
- Na območju odstranjevanja so predpisana pravila ravnanja z materiali in varnostni ukrepi.

18. DOKAZILO O ZANESLJIVOSTI OBJEKTA

Dokazilo o zanesljivosti objekta (92. člen ZGO-1) je izjava (elaborat) s prilogami, ki dokazujejo, da bo objekt kot celota pri uporabi in vzdrževanju izpolnjeval bistvene zahteve mehanske odpornosti in stabilnosti, varnosti pred požarom, higienske in zdravstvene zaščite in zaščite okolice, varnosti pri uporabi, zaščite pred hrupom in varčevanja z energijo in ohranjanja toplote.

Dokazilo priskrbi izvajalec. Priloženo je zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja. Podpišeta ga odgovorni vodja del oziroma odgovorni vodja gradbišča in odgovorni nadzornik.

Naslovno stran (dokazilo o zanesljivosti objekta), drugo stran (podatki o objektu) in tretjo stran (izjava o zanesljivosti objekta) trajno hrani upravna enota.

Dokazne strani, kjer je povzetek kazala, vsebine dokazila, kazalo vsebine vodilne mape, kazalo vsebine mape in priloge hrani investitor. Priloge so potrdila, ocene, certifikati, komisijski zapisniki o kvaliteti vgrajenih materialov, instalacij, tehnoloških naprav in opreme, opravljenih preiskavah konstrukcijskih elementov in o merjenju in preizkusu pravilnega delovanja vseh instalacij.

Vsebina dokazila je predpisana v Pravilniku o obliki in vsebini dokazila o zanesljivosti objekta. Ker je dokazilo zelo pomemben dokument, ki ga izvajalec predloži ob zaključku del, prilagamo pomembni prvo in tretjo stran:

**D O K A Z I L O
O ZANESLJIVOSTI OBJEKTA**

ŠT.:

.....
.....

(številka dokazila)

ZA OBJEKT:

.....
.....

(naziv objekta, na katerega se dokazilo nanaša)

IZVAJALEC:

.....
.....

(naziv izvajalca oziroma izvajalcev, če jih je bilo več)

DATUM:

.....
.....

(datum izdelave dokazila)

format papirja:
SIST ISO A4 (21,0 x 29,7 cm)

TRETJA STRAN

**IZJAVA
o zanesljivosti objekta**

na podlagi 92. člena Zakona o graditvi objektov – ZGO-1 (Ur. list RS, št. 110/2002)

IZVAJALEC ki je izvajal dela in
NADZORNIK ki je izvajal gradbeni nadzor
na objektu

I Z J A V L J A T A

1. da je objekt zgrajen v skladu z gradbenim dovoljenjem št.:, (vsa dovoljenja),
2. da so bili pri izvedbi upoštevani vsi projektni pogoji in soglasja, pridobljena k projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja,
3. da je objekt izveden v skladu z gradbenimi predpisi, ki so obvezni pri izvedbi objektov take vrste in s pogoji, določenimi za tako gradnjo,
4. da so bili pri gradnji upoštevani predpisani ukrepi, s katerimi bodo preprečeni oziroma na najmanjšo mero omejeni vplivi, ki jih utegne povzročiti objekt v svoji okolici,
5. da so inštalacije, tehnološke naprave in oprema kvalitetno vgrajene in da izpolnjujejo predpisane parametre, upoštevajoč tehnološki proces ter varnost in zdravje pri delu, varstvo pred požarom in varstvo okolja,
6. da je objekt zgrajen (oziroma rekonstruiran) s takšnimi gradbenimi proizvodi in materiali in na takšen način, da je objekt zanesljiv kot celota,
7. da bo objekt mogoče uporabljati in vzdrževati v skladu s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu,

tako, da je zgrajeni objekt zanesljiv ter izpolnjuje vse bistvene zahteve, določene v predpisih za tovrstne objekte.

odgovorni vodja del oz. odgovorni vodja gradbišča, kadar je bil imenovan	odgovorni nadzornik
..... (ime in priimek, strokovna izobrazba, identifikacijska številka) (ime in priimek, strokovna izobrazba, identifikacijska številka)
..... (lastnoročni podpis in enotni žig) (lastnoročni podpis in enotni žig)
MP	MP

format papirja:
SIST ISO A4 (21,0 x 29,7 cm)

19. POSTOPEK TEHNIČNEGA PREGLEDA,

UPORABNO DOVOLJENJE

Po uspešno opravljenem tehničnem pregledu objekta upravni organ, ki je izdal gradbeno dovoljenje, izda **uporabno dovoljenje**. Uporabno dovoljenje je odločba, ki dovoljuje začetek uporabe objekta.

Uporabno dovoljenje moramo pridobiti, kadar je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje za gradnjo, rekonstrukcijo ali spremembo namembnosti.

Kadar smo pridobili gradbeno dovoljenje za odstranitev objekta in se na mestu odstranjenega objekta (ki je imel več kot 100 m² zunanjskega oboda) ne zgradi nov objekt, za katerega bi bilo potrebno pridobiti gradbeno in uporabno dovoljenje, mora investitor posredovati poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki skupaj s kopijo načrta gospodarjenja z gradbenimi odpadki najpozneje v 30 dneh po odstranitvi objekta pristojnemu inšpektorju za okolje. Ker je za odstranitev objekta investitor pridobil gradbeno dovoljenje, po odstranitvi pa ne more pridobiti uporabnega dovoljenja za zemljišče brez objekta, investitor naroči geodetski posnetek novega stanja zemljišča. Na podlagi te dokumentacije lahko pri upravnem organu pridobi potrdilo stanju zemljišča.

Posebne vrste objektov (objekti z vplivi na okolje, objekti, pri katerih je predpisan monitoring) se lahko začnejo uporabljati na podlagi odločbe o dovolitvi poskusnega obratovanja.

Uporabno dovoljenje ni potrebo, če je bilo izdano gradbeno dovoljenje za spremembo namembnosti iz stanovanjske v poslovno dejavnost ali obratno in pri tem ni bilo posega v skupne prostore ali zunanjost objekta.

19.1. ZAHTEVA ZA IZDAJO UPORABNEGA DOVOLJENJA

Vloži jo investitor, ko z nadzornikom ugotovi, da je objekt zgrajen in da je izdelan projekt izvedenih del. Če vloge ne vloži investitor, jo lahko izvajalec

Vsebina vloge:

- navedba, da je objekt zgrajen skladno z gradbenim dovoljenjem
- številka in datum gradbenega dovoljenja
- projektant projekta za izvedbo
- projektant projekta izvedenih del
- podatki o izvajalcu/ih

Priloge:

- projekt izvedenih del,
- izjava nadzornika, s katero potrdi, da so bile med gradnjo v projekt vnesene vse spremembe, ki so skladne z izdanim gradbenim dovoljenjem,
- gradbeni dnevnik,
- geodetski načrt novega stanja zemljišča po končani gradnji,
- dokazilo o zanesljivosti,
- projekt za vzdrževanje in obratovanje objekta (tega dokumenta ni treba predložiti, kadar gre za lastno

- gradnjo),
- geodetski načrt novega stanja zemljišča,
 - za objekt z vplivi na okolje mora investitor priložiti tudi program prvih meritev obratovalnega monitoringa, če so meritve predpisane,
 - drugi podatki in dokazila, če tako določa zakon.

19.2. POSTOPEK TEHNIČNEGA PREGLEDA

Upravni organ s sklepom imenuje komisijo za tehnični pregled in določi datum tehničnega pregleda. Komisijo vodi uradna oseba (referent iz upravne enote ali predstavnik ministrstva). V komisiji so predstavniki soglasodajalcev in glede na vrsto objekta tudi strokovnjaki. Po svoji presoji lahko sodelujejo tudi pristojni inšpektorji. Če se soglasodajalec tehničnega pregleda ne udeleži, se šteje, da nima pripomb. Soglasodajalec lahko upravnemu organu sporoči tudi pisno, da nima pripomb.

19.2.1. OBVEZNOSTI INVESTITORJA

- S priporočeno pisemsko pošiljko vsaj 8 dni pred tehničnim pregledom obvesti vse udeležence pri gradnji.
- Zagotovi udeležbo vseh udeležencev pri gradnji.
- zagotoviti projekt vzdrževanja in obratovanja
- 15 dni pred začetkom poskusnega obratovanja obvesti pristojne inšpekcije in upravni organ.
- Zagotovi nadzorstvo nad poskusnim obratovanjem.
- Pred zaključkom poskusnega obratovanja zahteva tehnični pregled.

19.2.2. OBVEZNOSTI IZVAJALCA

- Zagotovi dokazilo o zanesljivosti objekta.

19.2.3. KOMISIJA NA TEHNIČNEM PREGLEDU PREVERI:

- skladnost gradnje z gradbenim dovoljenjem,
- ali je dokazilo o zanesljivosti objekta ustrezno,
- ali je iz dokazila o zanesljivosti razvidna:
 - o skladnost gradnje z gradbenimi predpisi
 - o in da so na najmanjšo možno mero omejeni vplivi objekta na okolico,
- ali so inštalacije, tehnologija in oprema kvalitetno vgrajeni glede varnosti, zdravja, varstva pred požarom in varstva okolja,
- ali je izdelano navodilo za vzdrževanje in obratovanje,
- ali je izdelan geodetski posnetek novega stanja zemljišča.

19.2.4. VRSTE ODLOČB, KI JIH IZDA UPRAVNI ORGAN

- Uporabno dovoljenje
- Odločba, s katero se odredi odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti
 - Investitor po odpravi predloži dokazilo
- Odločba, s katero se odredi poskusno obratovanje in prve meritve obratovalnega monitoringa v skladu z Zakonom o varovanju okolja
 - Investitor 15 dni pred zagonom obvesti inšpekcije in upravni organ.
 - Investitor zagotovi nadzor nad poskusnim obratovanjem.
 - Pred zaključkom poskusnega obratovanja investitor zahteva tehnični pregled.
 - Komisija opravi tehnični pregled
 - ali člani ugotovijo, da so pogoji izpolnjeni iz odločbe na podlagi predloženih listin.
- Zavrne se izdaja uporabnega dovoljenja
 - o Upravni organ obvesti inšpekcijo.
 - o Inšpektor prepove uporabo objekta ali odredi vzdrževalna dela.

19.2.5. OBJEKT, ZGRAJEN ZA PREPREČITEV NESREČE

- Investitor vloži zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja.
- Priloži geodetski posnetek
- Priloži dokazilo o izpolnjevanju bistvenih zahtev
 - ustrezna lokacijska informacija
 - načrt obstoječega stanja - statika

19.2.6. ENOSTANOVANJSKI OBJEKT

- Investitor priloži geodetski posnetek obstoječega stanja.
- Priloži izjavo projektanta in nadzornika, da je objekt zgrajen v skladu s predpisi.

19.2.7. OBRATOVALNO DOVOLJENJE

- Je predpisano v posebnih primerih tehnoloških naprav, prometnih ali energetskih objektov. Za pridobivanje se lahko smiselno uporabljajo določbe za uporabno dovoljenje.
- Uporabno dovoljenje se lahko šteje kot obratovalno dovoljenje.

19.2.8. VPIS V URADNE EVIDENCE

- V 15 dneh po pravnomočnosti uporabnega dovoljenja mora investitor naročiti projekt za vpis v uradne evidence.

- Gradnja za trg - investitor mora po prejemu projekta za vpis v uradne evidence poskrbeti za vpis objekta v zemljiški kataster in kataster stavb (identifikacijska številka).
- Gospodarska javna infrastruktura - investitor mora po prejemu projekta za vpis v uradne evidence poskrbeti za vpis v kataster gospodarske javne infrastrukture.

19.2.9. UPORABNO DOVOLJENJE IMAJO NA PODLAGI ZAKONA

- stavbe, zgrajene pred letom 1967, in poslovni prostori, če se jim namembnost ni bistveno spremenila in je bil objekt 1. 1. 2003 evidentiran v zemljiškem katastru,
- objekti gospodarske javne infrastrukture, zgrajeni pred letom 1991, in so bili evidentirani,
- enostanovanjske stavbe, zgrajene na podlagi gradbenega dovoljenja, ki so bile 1. 1. 2003 v uporabi in evidentirane v zemljiškem katastru.
 - Objekt pridobi uporabno dovoljenje, ko se evidentira v zemljiškem katastru oziroma katastru stavb.
 - Na zahtevo lastnika upravni organ izda potrdilo.

19.2.10. VSEBINA PROJEKTA IZVEDENIH DEL

- dejansko izvedena dela,
- morebitne spremembe projekta za izvedbo,
- ugotovitev, ali je dejansko zgrajeni objekt v skladu z gradbenim dovoljenjem,
- pridobitev uporabnega dovoljenja,
- dokumentacija, v kateri se evidentirajo vse spremembe ves čas trajanja objekta,
- poročilo o gospodarjenju z gradbenimi odpadki.

19.2.11. VSEBINA PROJEKTA ZA OBRATOVANJE IN VZDRŽEVANJE

- določitev pravil za uporabo oziroma obratovanje,
- določitev pravil za vzdrževanje objekta, inštalacij in tehnoloških naprav.

19.2.11. VSEBINA PROJEKTA ZA VPIS V URADNE EVIDENCE

- za vpis objekta v zemljiško knjigo,
- za vpis zemljišča v zemljiški kataster,
- za vpis objekta v kataster stavb,
- za vpis javne infrastrukture v kataster gospodarske javne infrastrukture.

20. JAVNA NAROČILA

20.1. OSNOVNI POJMI

Sklop nove zakonodaje, ki ureja javna naročila, je bil sprejet v dneh zaključevanja tega priročnika, zato bo v tem poglavju opravljen samo pregled osnovnih pojmov, ki izražajo namen javnih naročil in se zato ne bodo spremenili tudi s sprejemom nove zakonodaje.

Naročniki so vsi posredni in neposredni uporabniki državnega in lokalnih proračunov (ministrstva, vladne službe, agencije, javni zavodi, šole, zdravstveni domovi, bolnišnice), državni zbor, sodišča, javna tožilstva, upravne enote in drugi državni organi, lokalne skupnosti ter organizacije, ki so nosilci javnih pooblastil (na primer javno podjetje ali z njim povezane družbe, kot so Slovenske železnice, DARS, Ljubljanska snaga). V Republiki Sloveniji je tako zavezanih preko 2.000 naročnikov.

Ponudnik je lahko vsaka pravna ali fizična oseba, registrirana za dejavnost, ki je predmet javnega naročila. Tuji ponudniki so pri oddaji ponudb pravno izenačeni z domačimi ponudniki.

Vsako javno naročilo mora biti **objavljeno na informacijskem portalu Urada za javna naročila** oziroma do vzpostavitve portala v Uradnem listu Republike Slovenije (<http://www.uradni-list.si>). Poleg tega so lahko javna naročila objavljena tudi v dnevnem časopisju, vendar ne prej kot v Uradnem listu. Ponudniki se z glavnimi podatki o posameznih javnih naročilih seznanijo iz uradne objave v Uradnem listu.

Objave so razdeljene glede na predmet javnega naročila na: **blago, storitve ali gradbena dela** ter glede na **vrste postopka**.

Naročilo male vrednosti je javno naročilo, ki ne presega določene vrednosti in ga ni potrebno objaviti v Uradnem listu. Ker mora vsak naročnik to področje urediti v svojih internih predpisih, se ti postopki med naročniki razlikujejo. Večini je skupno to, da morajo pozvati določeno število ponudnikov po lastnem izboru, kljub temu ne smejo zavriniti ponudnika, ki ni bil povabljen in mu morajo na zahtevo nuditi vse informacije o naročilu male vrednosti. Seveda je takšno naročilo težje izvesti, zato jih nekateri naročniki objavijo na spletu.

20.2. PONUDBENA DOKUMENTACIJA

V Uradnem listu so objavljeni zgolj glavni podatki o naročilu:

- naročnik
- kratek opis predmeta javnega naročila
- potrebna finančna zavarovanja,
- roki izvedbe,
- roki oddaje ponudb,
- merila in pogoji izbire.

Celotno razpisno dokumentacijo lahko ponudniki naročijo po pošti ali dvignejo pri ponudniku. Vsebinska je odvisna od vrste postopka:

- Navodila ponudnikom
Navodila vsebujejo glavne podatke o tem, katere dokumente in na kakšen način je treba predložiti

ponudbo, da se šteje za ustrezno. Postopek je strogo formaliziran, zato lahko naročnik izloči ponudbo že, če na primer ni parafiran en list ponudbe, če je naročnik tako zahteval. Pri pripravi ponudbe je treba strogo upoštevati navodila naročnika. Navodila vsebujejo pogoje, ki jih mora izpolnjevati ponudnik, da bo njegova ponudba štela za pravilno, ter merila in način ocenjevanja prispelih ponudb (najnižja cena ali ekonomsko najugodnejša ponudba).

- **Specifikacije javnega naročila**
Vsebujejo vsebino javnega naročila. Navedene so tehnične karakteristike opreme ali tehnične zahteve za izvajanje storitev. Običajno katerokoli neizpolnjevanje tehničnih karakteristik in zahtev pomeni neprimernost ponudbe. Taka ponudba je izločena, razen če ni navedeno, da so odstopanja mogoča. Javno naročilo je lahko razdeljeno na smiselno zaključene celote (sklope), ki jih je mogoče oddajati ločeno. Ponudnik mora navesti, da se lahko ponujajo posamezni sklopi.
- **Povabilo k oddaji ponudb**
Vsebuje: skrajni rok za oddajo naročila, vrsto, postopek in oznako javnega naročila ter naslov, kamor morajo prispeti ponudbe.
- **Vzorec pogodbe**
Predstavlja osnovo, v katero bo ponudnik vnesel podatke iz ponudbe izbranega ponudnika in z njim sklenil pogodbo. Bistveni elementi iz vzorca pogodbe morajo ostati enaki. To pomeni, da je spreminjanje bistvenih elementov ponudbe (npr. daljši dobavni rok, krajša garancija) nemogoče. V splošnem velja, da mora ponudnik tudi izpolniti tisto, kar je naročnik zahteval v razpisni dokumentaciji, sicer je njegova ponudba izločena.
- **Vzorci obrazcev, ki jih mora ponudnik izpolniti ter oddati v ponudbi**
Obrazci so v naprej pripravljene zato, da lahko ponudniki oddajo ponudbe, ki so med seboj primerljive.
- **Navedba prilog, ki jih mora priložiti ponudnik.**

20.3. POSTOPEK JAVNEGA NAROČILA

Ponudniki se po objavi javnega naročila lahko obrnejo na naročnika in od njega pridobijo ponudbo. Rok za oddajo ponudbe mora naročnik objaviti v javnem razpisu in razpisni dokumentaciji. Naročnik mora navesti datum in uro za predložitev ponudbe. Opozorilo: ponudba, ki je predložena le nekaj minut po postavljenem roku, se zaprta zavrne.

Naročnik mora razpisno dokumentacijo z dnem objave v Uradnem listu na zahtevo ponudnika dati na ogled (v prostorih naročnika), na željo pa mu tudi posredovati kopijo (osebno ali po pošti). Pogosto naročniki za razpisno dokumentacijo zaračunajo stroške razmnoževanja in pošiljanja.

Odpiranje ponudb je v odprtem postopku in v drugi fazi omenjenega postopka javno. Javno odpiranje poteka tako, da se odpirajo ponudbe po vrstnem redu, kot so prispele. Iz vsake ponudbe se preberejo glavni podatki, kot so: ponudnik, morebitni partnerji, podizvajalci, predmet ponudbe, cena, dobavni in izvedbeni rok, rok plačila in drugi glavni podatki ponudbe ter pristnost zahtevanih dokumentov. Naročnik lahko takoj izloči ponudbo, če dokument ni pravi ali ne vsebuje zahtevanih podatkov.

Sledi naročnikov podroben pregled ponudb. Nepravilne, neprimerne, nesprejemljive ponudbe izloči. Izmed pravilnih izbire najugodnejšo na podlagi meril, ki jih je navedel vnaprej v formuli ali načinu točkovanja.

Naročnik o izbiri pripravi ustrezno poročilo, ki je notranji dokument naročnika, Na podlagi poročila izda obvestilo o dodelitvi naročila, ki ga pošlje vsem ponudnikom, ki so oddali ponudbo.

V roku 8 dni od prejema obvestila lahko vsak ponudnik zahteva obrazloženo obvestilo, v katerem mora naročnik navesti razloge za izbiro in zakaj ni izbral neizbranega ponudnika. Obrazloženo obvestilo mora naročnik poslati v 15 dneh. Ponudnik lahko v roku 8 po prejemu tega obvestila ali v roku 8 dni po prejemu prvega obvestila, vloži zahtevek za revizijo, če je naročnik kršil zakonodajo ali navodila ponudnikom.

Po preteku roka za vložitev zahtevka postane odločitev naročnika dokončna in pravnomočna. Po tem roku naročnik pozove ponudnika, da v določenem roku podpiše pogodbo. Podpisu pogodbe sledi izvedba ali izvajanje pogodbe skladno z njenimi določili. Naročnik mora oddajo javnega naročila v roku 14 dni objaviti v Uradnem listu.

SEZNAM DOKUMENTOV, KI JIH MORA IMETI IZVAJALEC NA GRADBIŠČU

	DOKUMENT	OPOMBA	
1	Gradbeno dovoljenje	pravnomočno oziroma dokončno	SPLOŠNI DOKUMENTI PRED PRIČETKOM GRADNJE
2	Lokacijska informacija	za gradnjo enostavnih objektov ali za izvajanje investicijskih vzdrževalnih del na kulturno varovanih objektih ali na zunanosti objekta, ki meji na javno površino.	
3	Izvajalec imenuje odgovornega vodjo del		
4	Izvajalec imenuje odgovornega vodjo posameznih del		
5	Investitor imenuje odgovornega vodjo gradbišča		
6	Gradbena pogodba z izvajalcem		
7	Pogodba o delu z nadzornikom	Dostopna mora biti pri investitorju ali nadzorniku	
8	Dokazilo o zavarovanju odgovornosti za škodo	Zavarovani morajo biti projektant, izvajalec, nadzornik, revident	
9	Kopija Prijave pričetka del za izvajanje gradbenih del, za vzdrževanje ali čiščenje	Prijava se pošlje na Inšpektorat RS za delo. Kopija prijave mora biti nameščena na gradbišču na vidnem mestu	
10	Kopija Prijave pričetka del aktivnosti pri katerem bodo delavci izpostavljeni azbestu pri delu		

11	Načrt organizacije gradbišča	Kadar sta ta dva načrta združena v en načrt, se le-ta imenuje načrt ureditve gradbišča	UREDITEV GRADBIŠČA
12	Varnostni načrt		
13	Gradbeni dnevnik	Je obvezen, kadar je za gradnjo izdano gradbeno dovoljenje	SPOLŠNA IN TEHNIČNA DOKUMENTACIJA MED GR
14	Projekt za izvedbo, PZI		
15	Knjiga obračunskih izmer	Je obvezna, kadar so cene določene za mersko enoto in pri gradnjah za trg	ZAKOLIČBA OBJEKTA
16	Dokazilo, da je o datumu zakoličbe obveščena občina 8 dni.		
17	Zakoličbeni zapisnik, načrt	Podpišejo ga odgovorni geodet, izvajalec in predstavnik občine, če je navzoč	VARNOST PRI DELU
18	Izjava o varnosti z oceno tveganja in pisna navodila	Kadar ni potreben varnostni načrt tj. za enodružinsko hišo do 350 m ² , kjer ni nevarnih del, 23. člen Zakona o varnosti pri delu	
19	Investitor ali nadzornik imenuje ali sklene pogodbo z enim ali več koordinatorjem za varno delo	Kadar na gradbišču delata dva ali več izvajalcev	KONTROLA VGRAJENIH MAT.
20	Dokazila o predaji v obratovanje in o rednih pregledih opreme, instalacij, odrov, opažev in ostalo		
21	Dokazilo, da je pisno obvestil nadzornika pred vgradnjo konstruktivnih elementov		KONTROLA VGRAJENIH MAT.
23	Izjave o skladnosti oziroma certifikate za vgrajene gradbene materiale, sisteme ali sklope	Dokazila o materialu in ustreznem načinu vgradnje mora sproti izročati odgovornemu nadzorniku	
24	Meritve sistemov (električne napeljave, strelovodov, vodovodov, optičnih tras ...)		

25	Načrt ravnanja z odpadki	Je sestavni del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja	RAVNANJE Z ODPADKI
26	Naročilo investitorja izvajalcu, da redno oddaja odpadke zbiralcu.	Je lahko sestavni del pogodbe.	
27	Evidenčni listi odpadkov	Spremlja vsako pošiljko odpadkov (izkopnega materiala)	
28	Naročilo predelovalcu odpadkov	Naroči lahko investitor ali izvajalec	
29	Poročilo o gospodarjenju z odpadki	Je sestavni del projekta za izvedbo	
30	Dokazilo o zanesljivosti objekta	Je priloga zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja	PO ZAKLJUČKU DEL
31	Primopredajni zapisnik, zaključni finančni obračun		
32	Bančno garancijo za izbiro materialov in izvedena dela ter za odpravo napak v garancijskem roku	Dolžina garancije je določena že v pogodbi, za konstrukcijske elemente je 10 let	
33	Projekt izvedenih del, PID	Je priloga zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja	

Avtorica: Aleksandra Velkoverh

Naslov: PRIROČNIK ZA GRADBENE IZVAJALCE

1. izdaja

Lektoriral: Janez Kukovica

Oblikoval: Matjaž Golobinek

Izvedba: SOLOS d. o. o., Ljubljana

Založnik: Obrtna zbornica Slovenije, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana Sekcija gradbincev
INTERNO GRADIVO

Izdano: JANUAR 2007

Naklada: 300 izvodov